

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Telephone: 431-6344

VOL. LII Rugsėjis — September 22, 1967 Nr. 100

ILIUSTRUOTAS TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DE GAULLE LENKIJOS

PAMIRŠO DATĄ TARP KARALIŲ KARSTŲ IR SOSTŲ. — JO TIKSLAS BUVO PARAGINTI LENKIJĄ PRANCŪZIJOS PAVYZDŽIU ATSPALIAUDUOTI NUO DIDŽIOJO BRŪLIO. — TAM PRITARĖ MASĖS, TAČIAU KOMUNISTINIAI VALDOVAI TURĖJO SVARIŲ ARGUMENTŲ PRIEŠ TĄ PASIŪLYMĄ: LENKIJĄ JAU TURĖJO SĄJUNGĄ SU PRANCŪZIJA...

VYTAUTAS MESKAUSKAS

Krokvos karališkoje pilyje Vavelyje svečias iš Prancūzijos Charles de Gaulle, pasirašęs svečių auksinėje knygoje, staiga susimąstė. Jis užmiršo tos dienos datą. Čia pat esąs adjutantas, žvilgtelėjęs į savo laikrodį, kuris rodė ne tik valandas, bet ir dienas ir mėnesį, savo šefui atreportavo: Šiandien yra 1957 metų rugsėjo 8 diena. Tas epizodas, aprašytas Der Spiegel korespondento Peter Bruegge, kuris lydėjo de Gaulle jo kelionėje po Lenkiją, atrodo labai simboliškai.

Generolas labai žavėjosi Vavelyje sutelktos Lenkijos istorijos brangenybėmis, karalių sostais ir karštais. Net atrodė, kad ant karalių Zigmunto ir Jono Sobieskio sostų jis pats norėtų pabandyti pasėdėti. Prie

Pilsudskio mauzoliejaus jis pastebėjo: "Ši vyrą aš pažinojau". Kas greičiausiai atitiko tiesai, nes kapitonas de Gaulle dalyvavo prancūzų kariuomenėje misijoje, kuri padėjo jaunai Lenkijos armijai atmušti sovietų raketų puolimą. Tai buvo tačiau 1920 metais, beveik prieš 50 metų. Nūdienė Lenkijos vyriausybė savo 'soste' sėdi iš Maskvos malonės ir to negali ir nenori užmiršti.

De Gaulle keliavo į Lenkiją norėdamas pasėsti savo naujos Europos sėklą, Europos, kuri turėtų tęstis nuo Atlanto pakraščio iki Uralo. Tos sėklos formulė: "detente, entente, cooperation", atseit, atsipalaidavimas, susijungimas, bendradarbiavimas. Prancūzija atsipalaidavo nuo Jungtinių

Amerikos Valstybių, Lenkija turėtų tapatipadaryti Sovietų Sąjungos atžvilgiu. Tiesa, Lenkija bijo Vokietijos, kurios sąskaiton sovietai praplėtė Lenkijos sienas toli į Vakarus. Už tat de Gaulle sąmoningai daug laiko praleido naujose Lenkijos teritorijose norėdamas pabrėžti, kad tos sienos jau yra nuolatinės ir amžinos. Silezijos Zabrze mieste, kuris vokiečių laikais vadinosi Hindenburgu, de Gaulle šaukė:

"Lai gyvuoja Zabrze, sileziškiausias iš visų Silezijos miestų ir tuo pačiu lenkiškiausias visų Lenkijos miestų". Sužadinta minia po to užtraukė himną "Dar Lenkija nežuvo..." Prie Danco esančiam Zopoto kūrorte generolas visai atidarė savo kortas: "dabar po jūsų visų nelaimių, visos sienų problemos yra išspręstos. Prancūzija turi vilties, kad jūs žiūrėsite toliau ir didingiau negu iki šiol buvote įpareigoti žiūrėti. Kliūtys, kurios šiaudien atrodo esančios nenugalimos, vieną gražią dieną išnyks. Aš manau, kad jūs supratote, ką aš noriu pasakyti..."

Lenkai suprato, suprato ir Lenkijos vyriausybė, kuri dėl to mažai jaudinosi. Gomulkai nereikėjo ilgai galvoti, kad sutriuškinus de Gaulle tezę. Prancūzija ir Lenkija jau turėjusios sąjungą, tačiau toji neišgelbėjusi nė vienos iš jų. Tik dabar Lenkija jaučiasi esanti rami, iš Rytų saugoma Sovietų Sąjungos, o iš Vakarų Rytų Vokietijos. Atseit, jei kalba eina apie sienų užtikrinimą, tai Lenkija negali išsivaizduoti geresnės garantijos negu dabartinė būklė.

Atrodo, kad tos kelionės rezultate Lenkijos komunistų vado Gomulkos prestižas, kuris jau buvo gerokai sumukęs, vėl pakilo, nes de Gaulle padėjo jam pakutenti lenkų tautinę savimeilę, bet

(Nukelta į 2 psl.)

Iškilmingos sueigos atidarymo prezidiumas: sekretorius St. Mankus, paskaitininkas A. Diržys, pirmininkas R. Staniūnas, vicepir. E. Kavaliūnaitė, ižd. A. Saulis ir arbiter elegantiarum A. Kašuba. Prie vėliavos V. Cicėnas ir Ign. Vilėniškis. Uosio Juodvalkio nuotrauka

NEO-LITHUANIA SUVAŽIAVIMAS

Gražiame šiaurinio Michigano rudenėjančios gamtos prieglobstyje, Rex Terrace vasarvietėje 1967 m. rugsėjo 2 ir 3 dienomis įvyko L.S.T. Korp! Neo-Lithuania didžioji sueiga - suvažiavimas.

Nors suvažiavimo vietovė buvo tolokai nuo didžiųjų centrų, bet tai nebuvo kliūtimi ryžtingiems korporantams sulėkti ir skaitlingai dalyvauti.

Suvažiavimas pradėtas iškilminga sueiga, kurią atidarė vyr. valdybos pirmininkas Rimas Staniūnas. Įnešama korporacijos vėliava, sugiedamas Lietuvos himnas ir pagerbiami mirusieji korporantai. Paskaitą skaito fil. Antanas Diržys iš New Yorko. Jo paskaita "Bendradarbiavimas su kraštu", buvo originali ir įdomi. Gaila, kad ribotas laikas neleido plačiau tuoklausimu padiskutuoti.

Didžiąją sueigą žodžiu sveikino: A.L.T. Sąjungos vardu Vaclovas Mažeika, L.S.A. Sambūrio -- Kazys Kasakaitis, Vilties D-jos -- Jonas Gaižutis, Filisterių S-gos New Yorko padalinio ir garbės filisterio Stasio Santvaro vardu Antanas

A. JUODVALKIS

Diržys. Raštu sveikino: Korp! vienintėlis gyvas garbės narys B.K. Baulutis iš Londono, Diplomatiškos Sefas Stasys Lozoraitis iš Romos, Lietuvos Atstovas Washingtono, J. Kajeckas, Generalinis konsulas dr. J. Daužvardis, kun. Vaisnys, Korporacijos steigėjas Jurgis Dargis, garbės filisteris Juozas Bačiūnas, Dirvos redaktorius J. Čiuberkis, Lietuvių Studentų S-gos pirm. K. Žygas, Stipendijų Fondo pirm. dr. J. Bartkus ir visa eilė filisterių bei korporantų, dėl vienos ar kitos priežasties negalėjusių suvažiavime dalyvauti.

Pasistiprinus ir persimetus vienu kitu žodžiu su naujai atvykusiais, 7 val. vakaroprasidėjo pirmas darbo posėdis. Įprezidiumą pirmininkauti pakviesti filisteriai dr. Eugenijus Noakas iš New Yorko ir Rimas Gulbinas iš Clevelando, o sekretoriauti -- Živilė Keliuotytė ir Antanas Juodvalkis, abu iš Chicagos. Sudaromos komisijos: nominacijų -- V. Mažeika, V. Kasniūnas sr., ir R. Slivinskas; mandatų: G.

Čekas, Z. Cicėnienė ir A. Kašubienė; rezoliucijų: A. Diržys, A. Čekienė ir U. Juodvalkis; spaudos -- V. Kasniūnas sr., J. Gaižutis, A. Antanavičius ir A. Juodvalkis.

Pranešimus daro vyr. valdybos nariai kiekvienas atskirai: pirmininkas Rimas Staniūnas apie bendrą Korporacijos veiklą, vicepir. Elvyra Kavaliūnaitė apie

(Nukelta į 3 psl.)

PABALTIOJO RUSINIMAS

"Neue Zuercher Zeitung" paskelbė ilgą straipsnį, pavadintą "Rusifikacija Baltijos valstybėse". Straipsnio autorius apžvelgia Maskvos nacionalinę politiką ir pastebi, kad Sovietų Sąjungos gyvavimo pradžioje buvo bent išlaikyta visų tautybių lygybės iliuzija. Tačiau juo tolyn tuo rusiškasis nacionalizmas sovietuose ėmė vis smarkiau reikštis. Kremlius sukūrė teorijas, pagal kurias komunistinėje santvarkoje ne rusiškos tautos susiliejančios į vieną tautą ir priimsiančios vieną kalbą. Savaimė suprantama, kad "bendrosios kalbos" vaidmuo skiriamas rusų kalbai. Nors savaimė Sovietų Sąjungoje nesą specialinių rusinimo įstatymų, bet Maskva rusifikacijoje pasiekusi daug geresnių rezultatų, nekaip pasisekė carams.

Okupavę Baltijos valstybes, sovietai tuoju pat suskato vykdyti tuose kraštuose sparčią rusifikaciją. Tam tikslui tarnavo masinės vietinių gyventojų deportacijos. Chruščiovo laikais imta taikinti naujas metodus -- siųsti ypač jaunimą darbams į tolimiausias Sovietijos vietas. Tomis ir panašiomis priemonėmis planingai siekiama praretinti Baltijos kraštų gyventojus, o jų vieton visokiais būdais kurdinami rusai ir kitokie slavai. Tokiu būdu pasiekta, kad visoje eilėje didesnių miestų

baltai išstumti ir gyventojų daugumą sudarą rusai.

Laikraštis rašo: "Rusifikaciją Baltijos kraštuose Maskva vykdo planingai. Paskutiniuoju laiku rusai kurdinami ne tik didesniuose miestuose ir pramonės centruose, bet ir tolimiausiose provincijos vietovėse. Kremlius tomis priemonėmis siekia baltų vietinių gyventojų paskandinti rusiškoje masėje". Straipsnio autorius pavyzdžiais nurodo, kaip rusų kalba brukta brūkama Baltijos valstybėse. Visos galimybės išnaudojamos rusifikacijai, tam tarnauja mokyklos, pradedant pradžios, baigiant aukštosiomis mokyklomis. Taip pat mokslo įstaigos įkinkytos rusifikacijos tikslams Baltijos valstybių mokslo akademijos uoliai skleidžia rusiskumą. Rusifikacija varoma teatro pagalba, to paties tikslo siekiama rusiškų knygų leidimu ir rusiškų autorių vertimais. Laikraštis straipsnį baigia tokiu konstatavimu: "Bendrai paėmus galima teigti, kad bolševikiniai rusifikatoriai niekuo nesiskiria nuo savo caristinių pranokėjų. Jie nusivokia, kad negalima taip lengvai "numarinti" kalbų ir tautų. Jų nuomone, geriausias būdas yra jas sunaikinti. Tiek vieni (bolševikai), tiek kiti (carų tarnai) puikiai demonstravo savo metodus".

Korporacijos suvažiavimo grupė dalyvių. Sėdi iš kairės: E. Noakas, M. Šimkus, A. Juodvalkis, K. Kasakaitis, V. Mažeika ir kt. Uosio Juodvalkio nuotrauka

IS VISO PASAULIO

● JAV VYRIAUSYBĖ nutarė vykdyti planą, kuriuo JAV teritorija būtų apsaugojama tankiu priešraketiniu tinklu. Ilgai svarstytas ir diskutuotas projektas kainuos virš 6 milijonų dol. Prezidentui Johnsonui davus ženklią plano vykdymui pradžią, tuoj atsiliepė Anglijos vyriausybė, apgailėstaudama, kad toks JAV žygis galys užkirsti kelią nusiginklavimo ir raketų gamybos suvaržymo derybų eigai. Washingtono ta proga pareikšta, kad nusiginklavimo deryboms durys lieka atviros. Reikia tik kad Maskva įnusiginklavimo propozicijas sparčiau ir atviriau reaguotų.

● PRASIDĖJUSIOS JTO pilnaities sesijos posėdžiams pirmininkauti išrinktas komunistinės Rumunijos užsienio reikalų ministeris Corneliu Manescu. Savo pradinėje kalboje jis aštriais žodžiais pasmerkė karą Vietnamo, pabrėždamas tuos pavojus pasaulio taikai, kurie išyla iš noro reikalus išspręsti "išorine karine jėga prieš pačių suinteresuotųjų norą".

● EGIPTO PREZ. NASSERIS pareiškė Kanados laikraščio The Star atstovui, kad priimančias visą kaltę už pralaimėtą karą su Izraeliu. Jis tuoj atsištatydintų, jei tai nesukeltų pilietinio karo, kurio pasekoje krašto valdžią perimtų ekstremistiniai konservatoriai arba komunistai.

● JAV SENATAS priėmė įstatymą, kuriuo 40 ml. dol. skiriama kovai su žiurkėmis.

DE GAULLE LENKIJOS...

(Atkelta iš 1 psl.)

kartu jiems labai diskretiškai priminti, kad kaip ten bebūtų, be rusų dalyvavimo vistiek neišsiskusi.

O jei taip, kam sekti de Gaulle pavyzdžiu? Žinia, lenkų masės nekenčia rusų, tačiau jos nemažiau bijo ir vokiečių pavojaus. Lenkijos vyriausybė taip pat nori galimai didesnės nepriklausomybės nuo Maskvos, tačiau ji žino kieno dėka laikosi savo sosto. Vienu žodžiu, de Gaulle nedavė jokios naujos idėjos lenkams, jo sėkla neatnešė naujos politinės atmainos.

V. Vokietijos vyriausybės reakcija į de Gaulle išdaigas buvo taip išreikšta oficialaus komunikato:

1. Istorija liudija, kad dabar Lenkijos valdomos teritorijos ištisus šimtmečius buvo laikomos vokiečių žeme, iš kurios jos gyventojai buvo neteisėtai išvaryti. Tačiau,

2. Vokiečių federalinė vyriausybė yra įsitikinusi, kad dabartiniai priešingumai ir konfliktai turi ir gali būti išspręsti taikingai.

Kancleris Kiesingeris pareiškė ministerių ka-

Lietuvoj mokyklose vis daugiau vietos skiriama rusų kalbai

Jau sudarytas ir patvirtintas naujas mokyimo planas Lietuvoje veikiančioms bendrojo lavinimo mokykloms. Numatyta kiek sumažinti pamokų skaičių.

Nuo 1960 metų galiojančiame plane trys vyriausios klasės (IX, X ir XI) turi po 39 pamokas savaitėje: tris dienas po 6 ir tris po 7! Tik pradinukai pirmaisiais ir antraisiais metais kasdien turi po 4 pamokas, o nuo trečiųjų

metų visi po 5-6. Iš viso per 11 metų (nuo abėcėlės iki brandos atestato) mokinyse dabar turi 364 savaitinės pamokos (14,560 faktinių pamokų, nes mokslo metai trunka 40 savaitių).

Naujamajame plane bus 342 savaitinės pamokos, 22-iesiems mažiau. Jokioje klasėje nebus daugiau kaip 36 pamokos savaitėje. Nubraukiamos net 38 savaitinės pamokos (1,520 faktinių), bet sumažėjimo lieka tik 22, kadangi 16 prideda. Tai 6 naujos savaitinės rusų kalbos ir literatūros pamokos ir 10 savaitinių pamokų, skirtų pasirinktiniam dalykam.

Rusų kalbos bei literatūros pamokų prideda po dvi kas savaitę devintoj ir dešimtoj klasėj po vieną penktaj ir vienuoliktoj.

Pasirinktinių dalykų pamokose dėstomi papildomi kursai matematikos, fizikos, chemijos, biologijos, geografijos, literatūros, meno, psichologijos ar kitų dalykų, kuriems kurioje mokykloje yra parūpinta dėstytojų ir kuriems yra pakankamas mokinių skaičius. Ligšiol toki papildomi kursai buvo tik trijose vyriausiose klasėse, po 3 pamokas savaitėje. Dabar numatoma jų turėti ir septintoj bei aštuntoj klasėse (atitinkančiose buvusias vidurinės mokyklos trečią ir ketvirtą klases).

Igyvendinant naują mokyimo planą, reikės parašyti ir išleisti 18 atitinkamai pertvarkytų vadovėlių. Tad planas numatomas įgyvendinti tik palaipsniui, per šešerius metus. Istorijos dėstyti 7, 8 ir 9 klasėse jau suderintas su naujuoju planu praėjusiais mokslo metais. Šiemet jis pertvarkomas tik dešimtoj klasėj, 1968 metais -- vienuoliktoj, o 1969 -- 4,5 ir 6 klasėse. Kitos permainos numatomos pradėti 1968 metais, o visas persitvarkymo planas būsiąs baigtas įgyvendinti tik 1973-74 mokslo metais.

Lietuvos istorijos kurso nėra nei senajame, nei naujajame plane. Apie Lietuvą ("LTSR") yra numatyta tik keletas užsiminimų bendrajame Rusijos ("SSSR") istorijos kurse. Ir Lietuvos geografijos dėstoma tik tiek tiek nuotrupų bendrajame Rusijos geo-

grafijos kurse. Lietuvių kalbai skiriamų pamokų skaičius lietuviškose mokyklose iš viso yra didesnis, negu rusų: 50 savaitinių (2,000 faktinių) pamokų per 11 metų. Be to, bendrajame literatūros kurse skiriamos kelios savaitinės pamokos ir lietuvių literatūros pradžiai bei istorijai. Rusų kalbai ir literatūrai skiriama 40 savaitinių (1,600 faktinių) pamokų. Bet į lietuvių kalbai skirtą pamoką įskaitomas taip pat ir patspradinis mokymas skaityti bei rašyti. Pirmame-čiams šiam mokymui iš lietuvių kalbos pamokų skaitomas tenka 12 savaitinių (480 faktinių) pamokų, antramečiams -- pirmą pusmetį 10, antrą 8 savaitinės pamokos. Rusų kalba pradedama dėstyti antramečiams (apie 8 metų amžiaus) mokiniams. Tada lietuvių kalbai skiria jau tik 8 pamokas savaitėje, rusų kalbai dar tik dvi. Toliau lietuvių ir rusų kalbų pamokų skaičiaus santykis taip keičiasi: III klasėj (atitinkančioj trečią pradinės skyrių) -- 8 ir 4, IV -- 4 ir 4, V -- 4 ir 5, VI -- 4 ir 4, VII -- 3 ir 4, VIII -- 3 ir 4, IX -- 1 ir 5, X -- 1 ir 5, XI -- 1 ir 4.

Privaloma mokytis dar viena svetima kalba: anglų, prancūzų ar vokiečių. Tos kalbos dėstymas pradedamas V klasėj (atitinkančioj anksčiau pirmą gimnazijos klasę). Pamokų jai skiriama V klasėj 3, VI -- 3, VII -- 2, VIII -- 2. Kadangi aštuonias klases išeiti dabar yra jau privaloma (privalomas mokymas įvykdomas, pa lyginti, su nelabai didelėmis spragomis), tai visa jaunoji karta turės būti tiek tiek pramokusi bent vienos iš šių kalbų. Tuo tarpu to mokyimo rezultatai dar labai menki. Iki aštuonių klasių baigimo mokiniai net ir rusų kalbos dar neišmoksta visai gerai, nors gauna daugiau kaip tūkstantį pamokų, o kitos svetimos kalbos jie gauna tik apie 400 pamokų, daugeliu atvejų nelabai gerų pamokų, nes dar labai stinga gerų svetimųjų kalbų mokytojų. Neišmoksta patenkinamai svetimos kalbos ir daugumastų, kurie baigia visą vidurinę mokyklą, nes ir šiose trijose klasėse svetimajai kalbai skiriama tik po 2 ar 3 pamokas savaitėje. Kai

Atsiveikėlinimas su vasara...

Vyt. Maželio nuotrauka

rusų kalbai per šiuos trejus metus tenka 560 pamokų, kitai svetimajai kalbai -- 360. (Lietuvių kalbos stilistikai ir bendroms kalbinėms žinioms pagilinti tuo pačiu metu skiriama 120 pamokų).

Naujojo planopaiškinime pastebima, kad jis "iš esmės nesiskiria ir

nuo daugelio kitų sąjunginių respublikų". Bet jis daug kuo skiriasi nuo laisvos Lietuvos mokyimo plano, kurio programa buvo išdėstyta į 12 metų ir plečiama į 13. Dabar liko 11 metų, iš kurių daugiau kaip ištisi mokslo metai tenka vien rusų kalbai išmokti. (ELTA)

KALĖDINIAI SIUNTINIAI 1967 M.

Pradžiuginti ir paremti savo artimuosius Lietuvoje artėjančių Švenčių proga kiekvienas lengvai tai galime padaryti pasinaudojant BALTIC STORES patarnavimu ir pasiunčiant jiems dovanų siuntinėli.

Siuntėjas gali pats sudaryti savo pageidaujama siuntinuką iš BALTIC STORES kainoraščio arba užsakyti jam patinkamą jau paruoštą siuntinį. Žemiau išvardiname kelis, kurie yra labai praktiški ir ten laukiami.

MISRUS SIUNTINYS 1967.

- 3½ jardo geriausios rūšies angliškos vilnonės kostiuminės medžiagos,
- 3 jardai vilnonės medžiagos kostiumėliui arba vilnonei suknelei,
- 2 vyriški nailoniniai marškiniai arba dvi bliuskutės šilkinės arba terelino,
- 1 vyriškas arba moteriškas geros rūšies megstukas, 1 vilnonė gėlėta arba su ornamentais skarelė, 2 p. vyriškų arba moteriškų vilnonių arba nailoninių kojinių, 1 nailoninis itališkas vyriškas arba moteriškas lietpaldis, 1 svaras saldinių ir 20 geriausių cigarečių. Su miltu ir persiuntimo išlaidomis šitas siuntinys kainuoja \$100.00.

MAISTO 1967.

- 3 sv. taukų, ½ sv. arbatos, ½ sv. geriamo šokolado, ½ sv kakavos, 2 sv. ryžių, 3 sv. geriausios rūšies miltų, 1 dėžutė nescafe, 1 sv. maišytų saldinių, 1 sv. razinkų, 1 sv. cukraus, ¼ sv. pipirų ir ¼ sv. lauro lapų. \$30.00.

MOTERISKAS K. 1967.

- 3 jardai vilnonės paltui medžiagos, 3 jardai vilnonės suknelei medžiagos, 1 vilnonis megstukas, 2 poros, nailoninių arba vilnonių kojinių, 1 vilnonė gėlėta suknelė, 1 p. odinių pirštinių, 1 sv. maišytų saldinių. \$75.00.

- P-3. Vilnonė medžiaga dėl dviejų paltų ir angliška vilnonė medžiaga dėl vyriško arba moteriško kostiumo. \$75.00.

- V-3 10 jardu kostiuminės medžiagos dėl trijų kostiumų \$55.00.

Praktiški dalykai kuriuos galima pridėti į bet kurį siuntinį.

Itališki nailoniniai lietpalčiai \$11.00, Šveicariški 17 akmenų laikrodžiai \$27.00, Vilnonės skarelės \$4.00. Ilgo grojimo plokštelės.

BALTIC STORES LTD., (Z. JURAS)

421 HACKNEY RD., LONDON, E. 2. ENGLAND.
TELEF. SHO 8734.

Seniausia šioje srityje lietuviška firma. Garantuotas ir greitas siuntinių pristatymas.

ST. ANTHONY

SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

Joseph F. Gribauskas
Executive Secretary4³/₄%ON INVESTMENTS
Units of \$100.00
Dividend Checks
Mailed Quarterly

5%

ON BONUS SAVINGS
Units of \$1,000.00
For 3 Years
Dividends Paid
Quarterly
or Compounded1447 So. 49th Court
CICERO, ILLINOIS 60650
Phone (Area Code 312) 656-6330HOURS: Mon. 9-5; Tues., Thurs., Fri. 9-5; Sat. 9-1; Wed. Closed
Savings In By The 10th Of The Month Will Earn From The 1st.

PETKUS LAIDOJIMO ISTAIGA

Viešėdami Chicagoje pirkite naujoj modernioj

PARAMA-

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIKA

ČIA GĖRIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

1. Asbach Ufalt Import. Brandy ... 5th — \$5.49
2. M. & Moore 5 years old
86 proof Whiskey ... 5th — \$3.19
3. Cointreau Liqueur & Brandy ... 5th — \$4.95
4. Chateau De PARAMA
New York State Shamp. ... Bot. — \$2.98
5. French Bordeaux Wine ... 5th — \$0.98

6. May Wine Imported
From Germany ... 5th — \$0.98
7. Imported 5 Star Greese Brandy 5th — \$4.98

Be to, didžiausias pasirinkimas importuotų maisto produktų iš viso pasaulio kraštų.

DIRVA

The Lithuanian Newspaper

Established 1915

6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio 44103

Telephone: 431-6344

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.

Published every Monday, Wednesday and Friday except in case of Holidays by American Lithuanian Press Radio Ass'n VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Dirva išeina: tris kartus į savaitę, išskyrus šventes ir du kartus liepos ir rugpjūčio mėnesiais.

Redaguoja:

Jonas Čiuberkis ir Vytautas Gedgaudas

SPAUDOS REIKALAI

Ši "Mūsų Pastogės" rugpjūčio 28 d. vedamąjį persispausdiname ištaisai, nes daugeliu atveju jo mintys žinotinos ir mūsų skaitytojams.

Red.

Apie spaudą kalbėti niekad nebus per daug. Kadai mūsų neraštingi proseneliai gynė savą spaudą ją išpirkdami iš pavergėjo rankų krauju ir gyvybėmis. Šiandie daugeliui mūsų toji spauda darosi tik primestinis arba visai neesminis reikalas, be kurio galima visai patogiai gyventi, nes niekas tau neprimena nei lietuvių pareigos, nei išmetinėj. Dar kiti teisinasi, kad jie prisiskaitę vietinės spaudos, tad lietuviška be reikalo leidžiama.

Taip, būna visokių nuomonių mūsų tarpe. Bet svarbiausia, kad daugelis prarado respektą ir meilę spausdintam lietuviškam žodžiui įjuntumdami į antrą ar net kelintą vietą. Lygiai galėjo ir mūsų proseneliai sakyti, kad kam už tą lietuvišką spaudą kovoti, jeigu jie galėjo iki soties prisiskaityti rusiškos ar lenkiškos. Bet ne. Ano meto lietuviai savo spaudą laikė esmine lietuviybės dalimi, ko daugelis šioje šio neįvertina ir numoja ranka.

Dar liūdniau, kai eilė skaitytojų skaito lietuvišką laikraštį metus kitus net neįsąsąs, kad už tą laikraštį reikia laiku ir sąžiningai atsiskaityti. O tokie, gavę paraginimą iš administracijos, kad vis tik už laikraštį reikia ir apsimokėti, administratoriui ar leidėjui siunčia atitinkamų priekaištų su asmeniškais užsigavimais. Tuo tarpu vietinius laikraščius kasdien perkame po kelis ir niekam net į galvą neateina suabejoti, kad nereikia apmokėti.

Nekalbant apie prenumeratos mokėstį dar tas pats lietuviškas laikraštis nuolat ir nuolat susilaukia priekaištų, kad jis neatitinka gyvenamo meto dvasiai, kad jis nesąs objektyvus, kad ne viskas jame paskelbiama ir t.t.

Laisvoje bendruomenėje kritika visados vaidina didelę rolę. Lygiai tokios kritikos neišvengia ir spauda. Bet iš kitos pusės, jeigu laikraštis vienoks ar kitoks, pirmiausia priklauso nuo mūsų pačių, nuo skaitytojų ir bendradarbių. Skundžiamasi, kad neleidžiama viešai pasisakyti ir tuo pažeidžiamas demokratinis principas, vėl leidus pasisakyti palietieji pasijaučia skaudžiai užgauti arba pažeista jų veikla ir t.t. Reiškia, ne spaudos kaltė, bet pirmoje eilėje mūsų pačių: ir kad nemokame pakritikuoti, ir lygiai nemokame kritikos priimti.

Juo labiau daug kliūva bendruomenės laikraščiai, nes jis nėra kokios grupės organas, bet visų. Todėl visi turi teisę ir reikalauti, kad ir visiems tarnautų. Deja, reikalavimai savo keliu, o patenkinimas vėl savo. Visų pirmiausia, kad laikraštis visus patenkintų ir visiems tarnautų, reikia ir visų bendro sutarimo bei solidarumo. Kol šito solidarumo nebus, tol tas pats bendruomenės laikraštis visiems atrodo srovini, kitiems cenzūros varžtuose merdėjęs, dar kitiems neįsąs su laiko dvasia.

Tačiau kaip bekalbėtume, visokias kliūtis negalėti būtų lengva ir tas pats laikraštis pasidarytų mielas ir laukiamas, jeigu turėtume pakankamai meilės savai spaudai, savam lietuviškam spausdintam žodžiui. Tada negąsdintų nei prenumeratos sąskaita, nes praktiškai tokių sąskaitų bei paraginimų visai nebūtų -- kiekvienas su džiaugsmu laiku apmokėtų net dar pridėdamas doderį kitą, kad tik lietuviška spauda kiek dar ilgiau laikytųsi, kad nesusetotų. Ypač iš bendruomenės narių būtų didelė misija, jeigu tėvai ar vyresnieji pripratintų prie lietuviškos spaudos priaugančią kartą, kuri šiandie lietuvišku laikraščiu mažai domisi arba kiti net visai jo neatšiverčia. Baisu, kad pasikeitus kartoms pasirodys, jog lietuviška spauda nebereikalinga.

Mūsų rašo

DĖKUI UŽ A. A. MKO ILGŪNO LINKĖJIMUS

Dėkui pirmiausia Vytautui Braziliui, Dirvos 93 nr. plačiau parašiusiam apie lietuvių laikraštinko Miko Ilgūno mirtį! Alytuje ir anksčiau perduotus jo sveikinimus "visiems visiems" - kolegoms žurnalistams, drau-

gams, pažįstamiems užsienyje. Ir labai puiku, kad kol V.A. Brazilius parašė truputį daugiau apie šį malonų žmogų, gerą draugą, laisvės laikais darbų laikraštinką ir apie jo per ankstyvą mirtį, kurią be abejo paskubino ilgos tremtinio kančios Sibire.

M. Ilgūno biografijos apraše įsibrovė tik viena nereikšminga klaidelė, esą jis Lietuvos Aido dienraščio redakcijos štabe, pradžioje reporteriu, vėliau vienu

Suvažiavimo darbo prezidiumas: sekretoriai Živilė Keliuotytė ir Antanas Juodvalkis ir pirmininkas dr. Eugenijus Noakas. Trūksta R. Gulbino.

Uosio Juodvalkio nuotrauka

NEO-LITHUANIA SUVAŽIAVIMAS

(Atkelta iš 1 psl.)

Korp. įnašą į Jaunimo Kongresą, sekretorius Stasys Mankus, išdėstinęs Algis Saulis ir arbitras bei narys kultūros reikalams Antanas Kašuba. Stipendijų ir Šalpos Fondo paruoštą pranešimą ir revizijos komisijos aktą perskaitė M. Šimkus. Garbės teismo vardu pranešimą padarė pirm. dr. E. Noakas. Pirmininkaujantis dr. E. Noakas dėkoja vyr. valdybai ir kitiems pareigūnams už gerai atliktas pareigas ir idėją darbą Korporacijos labui. Pirmas darbo posėdis, po gerų poros valandų svarstymų ir diskusijų, baigiamas. Po trumpos pertraukos, prasidėjo vy-

rams alutis, o mergaitėms arbatėlė, vėliau su sijungus į bendrą pobūvį. Korporantiškos dainos aidėjo visą vakarą.

Sekmadienį po pamaldų šaukiama iškilminga sueiga ir stovykla oficialiai uždaro. Vyr. valdybos pirmininkas Rimas Staniūnas dėkoja stovyklos vadovui už gerą vadovavimą ir pašvęstą laiką jaunųjų auklėjimui. Stovyklos vadovas iš savo pusės išreiškia padėką stovyklos štabo pareigūnams: komendantams -- Linui Petravičiui ir Ignui Vilėniškiui, Naktibaldos vyr. redaktoriams -- Vytautui Misiuliui ir Alvydui Joniui, bet redakc. kolektyvui: Eglei Juodvalkytei, Živilėi Keliuotytei ir Zita Burneikytei, vyrų vadovui Dainiui Degesiui, mergaičių vadovėms -- Zita Burneikytei ir Živilėi Keliuotytei, juniorų tėvūnui bei pareigūnų vadovui Algiui Antanavičiui ir programų vadovui bei stovyklos fotografui Uosiu Juodvalkiui. Stovyklautojų vardu padėką išreiškė Laima Antanavičiūtė. Taip oficialiai stovykla buvo uždaryta, bet visi stovyklautojai pasiliko iki pirmadienio ir toliau tęsė numatytą darbotvarkę. Tik stovyklos vadovas Vytautas Kasniūnas sr. su savo adjutantu Mariumi išvyko namo, nes pirmadienį jo laukė darbas redakcijoje.

Antras darbo posėdis prasidėjo įstatų keitimo klausimu. Komisijos var-

du įstatų pakeitimą referavo fil. A. Kašuba.

Išklausomi Korporacijos padalinių praneši-

Korp! Neo-Lithuania Filisterių Sąjungos pirmininkas Antanas Diržys kalba atidarant Neo-Lithuania suvažiavimą.

J. Gaižūčio nuotrauka

mai. Pranešimus padaro: Bostono -- Algis Antanavičius, Chicago -- Liucija Virpsaitė, Detroito -- A. Vaitiekaitytė, New Yorko -- Aldona Čekienė, ir filisterių s-gos Antanas Diržys, Clevelando -- R. Gulbinas.

Vieni padaliniai veikia aktyviau, kiti laikosi pasyviau, o vienas padaliniai sunkiau sekasi suklijuoti valdybą ir organizuoti jaunimą. Bendras pranešimų ir po to kilusių diskusijų vaizdas geras. Reikia į darbą

jungtis visiems vieninteliai. Vyresnieji ir jaunesnieji filisteriai neturi nultoli nuo Korporacijos, bet savo darbu ir patirtim turi dalintis su jaunesniaisiais dar tebestudijuojančiais seniorais. Tik bendromis jėgomis pasieksime geresnių rezultatų.

Renkamės baigiamajam posėdžiui. Pirmininkaujantis dr. E. Noakas kreipiasi į komisijų pirmininkus ir prašo padaryti pranešimus. Pirmasis daro pranešimą mandatų komisijos pirm. dr. G. Čekas. Nominacijų komisijos vardu pranešimą daro V. Mažeika. Į vyr. valdybą išrenkami -- Algis Modestavičius, dr. Leonas Kriaučeliūnas, Bronius Kasakaitis, Kęstutis Cincenas ir Regina Česaitė, visi iš Chicagos. Į kontrolės komisiją -- Jonas Juodikis, Juozas Gaška ir Liucija Virpsaitė, visi iš Chicagos. Į Stipendijų ir Šalpos Fondą -- Edvinas Balceris, Juozas Žvynys, Kazys Kasakaitis, Raimundas Panaras ir Vytelė Aleksandriūnaitė, visi iš Chicagos. Į Garbės Teismą -- E. Noakas, Br. Nemickas, A. Senikas, T. Sperauskas ir R. Mironienė, visi iš New Yorko. Į Korporacijos Tarybą -- Antanas Juodvalkis, Jonas Jurkūnas, Vytautas Kasniūnas sr., Valentinas Krumplys, Vaclovas Mažeika, Rūta Mockutė, Romas Slivinskas, Rimas Staniūnas, Mečys Šimkus ir Mečys Valiukėnas.

Korporacijos organus išrinkus, visi suvažiavimo dalyviai lengviau atsikvėpė ir jau apčiuopiamiau galima buvo išvelgti visų darbų galą. Pirmininkaujantis dėkoja senajai valdybai už idėją darbą, o naujajai linki sėkmingai vairuoti Korporaciją Pro Patria keliu.

Naujosios valdybos vardu žodį taria Algis Modestavičius, pasižadėdamas visomis jėgomis dirbti Korporacijos labui, prisidėti prie svarbiųjų tautos minėjimų, ugdyti lietuvišką kultūrą, sustiprinti tarpusavį ryšį ruošiant stovyklas ir t.t.

Algis Garlauskas kviečia korporantus labiau domėtis studentų sąjungos veikla ir įnešti daugiau tautinės dvasios.

Pristatomas stovyklos globos garbės komitetas: dr. Steponas Biežis, dr. Antanas Rudokas, dr. Leonas Kriaučeliūnas, dr. Juozas Bartkus, dr. Antanas Kalvaitis, inž. Jonas Jurkūnas ir inž. Eugenijus Bartkus. Šis komitetas buvo sudarytas vyr. valdybos pirm. Rimo Staniūno ir stovyklos vadovo Vytauto Kasniūno sr. iniciatyva.

Išsėmęs paklausimams, pirmininkaujantis dr. E. Noakas, padėkojęs visiems korporantams už kantrybę ir aktyvų dalyvavimą, aidint Gaudeamus garsams, sueigą uždarė.

Vakare įvyko paskutinis subėgimas -- literatūros vakaras. Salėje prieblanda. Prie stalų sėdi korporantai ir gurkėja kavutę su pyragais.

(Nukelta į 6 psl.)

Suvažiavimo dalyviai klausosi fil. A. Diržio paskaitos, Uosio Juodvalkio nuotrauka

Br. Raila
Los Angeles

AKIMIRKOS

BRONYS RAILA

GYVENIMAS -- KARŠTAS AKMUO

B. Budgino mirties metinių proga (3)

Patiko Budginui pietinė Kalifornija. Nereikia nė sakyti, tai buvo matyti iš visos jo laikyenos ir jausenos. Pradėjęs naują savo gyvenimo etapą su jauna žmona ir sėkmingai įsidirbdamas į didžiųjų lėktuvų statybos mėgiamą profesiją, čia jis buvo patenkintas, linksmas, visada nepaprastai guvus ir turbūt laimingas. Ir per vieną mėnesį čia jis pasiliko pastoviai ligi galo, tik kartą išvykdamas ilgesni atostogų kelionei į Europą, protarpiams atvaigai į Hawajų salas, Meksiką ar į mūsų kaimyninę Nevadą. Arba, daugiausia tik tarnybiniais Douglas bendrovės reikalais, trumpam į kai kuriuos kitus Amerikos miestus.

Lietuvių bendruomenės akiračiuose jo atsikėlimas irgi buvo iš karto pajustas. Ne, tai nebuvo anas "visų galų padožas" čikagiškis Budginas, o jau kiek kitoks. Bet nepašalimas ar vos pakviestas noriai įsijungė į kiekvieną jam arčiau širdies stovintį lietuvišką sąjūdį, organizaciją ar, kaip paprastai, į konkretaus naudingo reikalo atlikimą. Nenutraukęs pirmųjų gilių jaunystės ryšių su Laisvės Kovotojų Sąjunga, jis nepamiršo buvęs ir likęs vienu iš pirmųjų švietininkų, vėliau gyvai palaikė Amerikoje įsisteigusią Santarą, buvo Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos nederungnas dalyvis ir ypač jautrus Lietuvių Rezistencinei Santarvei bei jos spaudai narys. Dviem žodžiais, jis vis tebebuvo platesnių akiračių liberališkai tautiškas, ar tautiškai liberališkasis lietuvis, ir kaip A. Olio augintinis gal net artimesnis to vardo senųjų Amerikos lietuvių srovei, -- jeigu šios dabar teršiamos ir demagogų iškraipytos sąvokos šiandien kam nors automatiškai dar neskamba keiksmžodžiais.

Jis dalyvavo ir reikiškesi kiekviename iš tų sąjūdžių, kiek jie dar rodė gyvybės kvapo ar telkė vilčių prasmingam darbui, palaikydamas nario mokesčiais ir aukomis. Ir ne tik juos vienus. Kiekvienas, kas kreipėsi jo paramos naudingam darbui, daugiau ar mažiau jos gaudavo. Pvz., Lietuvių Rašytojų Draugijos valdybai persikėlus į Los Angeles, jis su malonumu tapo literatūrinės premijos mecenatu, paremdavo lietuvių skaistus ar lietuvišką parapiją ne mažesnę aukom už dažną uolų kataliką, pats religinių požiūrių stovėjęs arčiau agnostikų.

Jo įnašai ir aukos paprastai būdavo ne centais ar doleriais, bet dažniausia dešimtimis šimtinėmis. Kaip vėliau prisiminsiu, kai kada ir tūkstantinėmis.

Per pirmuosius kelerius metus jis dažnai būdavo matomas daugelyje lietuviškų rengimų, pobūvių, net įvairių draugijų gegužinėse, kur noriai pasakydavo žodį, praveddavo programas, varžytynes ar kokį aukų vajų. Visada klausytojų nusiteikimą

Vienos vasaros atostogų metu Antanina ir Bronius Budginai aikštėje prie Eifelio bokšto Paryžiuje.

paskaidrindavo jo paties gera nuotaika ir humoras. Pvz., jis labiausiai mėgo pavaidinti "lietuvišką žydį", tobulai mokėjo perduoti Lietuvos žydų tarseną ir manieras, buvo net įsitaisęs žydiškos struktūros guminė nosį. Ir kai ją užsidėjęs, gegužinėse ar pobūviuose imdavo pasakoti "žydiškas istorijas" ir juokus, arčiau jo nepažinusių iš pradžių rimtai patikėdavo, kad tai žydėlis iš Lietuvos...

Bet jau vengdavo įeiti į organizacijų vadovybes, išskyrus gausų Kalifornijos lietuvių inžinierių padalinį, kuriam pradžioje pirmininkavo, gausiai išplėtė ir pavertė beveik imponuojančiu tautiniu visuomenišku sąjūdžiu. Bet po metų ar dviejų nusivylė, prasižadamas: -- Viskas gerai ir gražu. Bet tik tada, kai vienas už visus turi dirbti ir vis-

ką padaryti. Taip užteks, baigta...

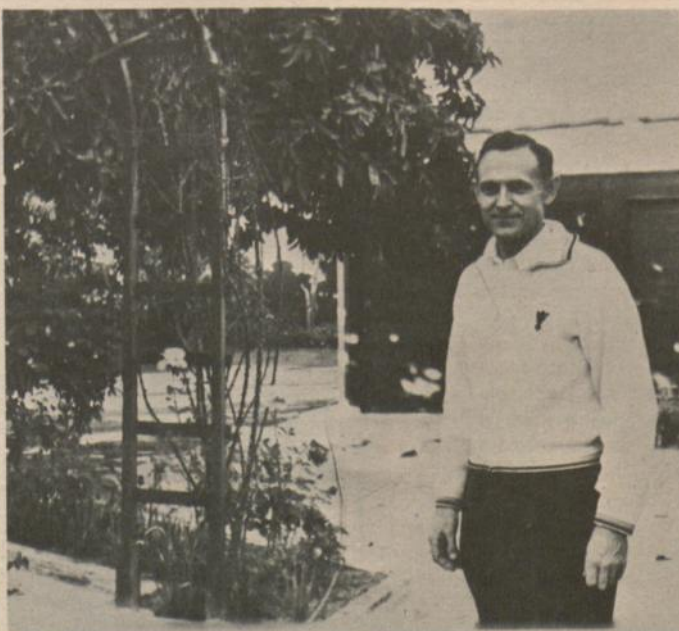
Tai išplaukė iš jo būdo ir vadinio įstatymo: jei ką darai, daryk gerai ir visas tamatsiduok, o ne slėpinėk pašonėm laukdamas, kad kiti už tave padarytų. Ir nuo to laiko, be abejo, pasibodėjęs popieriniais planais ir posėdžių tuščiažodžiais, jis vis daugiau ir daugiau savo laisvalaikius ėmė skirti ekonominei sričiai. Pirkto, sutaisydavo ir pernuomodavo namus, didesnius apartamentus, žemės sklypus dykumose ar kalnuose būsime stambesnių mastų rengimams, sėkmingai dalyvavo biržos akcijų lošimuose, aktyviai įsijungė į lietuvių kredito kooperatyvo veiklos plėtimą, Liet. Tautinių Namų ugdymą, planavo imtis stambių statybų lietuviams ateityje gyventi ar senatvėje poilsiauti.

Tą Budgino ekonominę veiklą ir jo spartų turtėjimą ne visi suprato iš gerosios pusės. Ypač pavydintieji, kurie tokiomis atvejais virsta "karšti idealistai" ir gretai aiškinti, kad tai sumaterialėjimas tautinių uždavinių pamiršimo sąskaita. Bronius pats tai nugarisdavo, žinojo ir jautė, bet dėl priekaištų nesijaudino, tik kartais intymumo valandomis yra man pasakojęs: -- Taip, tai sumaterialėjimas, kiek materija reikalinga žmogui, lenta ir plyta namų statybai. Man pačiam ir Antaninai daug nereikia, seniai visko užtenka. Bet noriu kai ką apčiuopiamo sukurti. Ne tik kalbėti, bet padirbti ir tai panaudoti visų labui. Noriu, tarp kitko, kad ir tau ir tavo draugams rašyti būtų jaukliau...

Bet ir kerštingi dievai, turbūt jau nuo priešakietinių laikų, pavydėjo Budginui. Ir kai jo gyvenimas pasidarė pilnas, sėkmingas ir laimingas, jie nebeiškenė... 1966 m. rugsėjo 12 d. vakare, nuvykęs į savo nuomininkų apartamentus patikrinti šilto vandens tiekimo gedimų priežastį, elektros srovės jis buvo mirtinai nutrenktas vietoje. Ne laiku, per anksti, trivališkiausiai, be jokio reikalo, beprasmiai ir absurdiškai.

Kaip žino daugelis, kuriems kartais reikia imtis to amato, rašyti nekrologus ir man yra pati skaudžiausia, nemalonisčiausia, sunkiausia pareiga.

Kai miršta žmogus vėlame gyvenimo rudenyje, pilnai iš-

Inž. Bronius Budginas, neseniai prieš mirtį Santa Monikoje, 14-je gatvėje, savo vilos kieme, kur mėgė davo prižiūrėti sodą, sodinti gėles ir medžius, perstatyti trobesius.

naudojęs savo biologinį laiką, daug padaręs ir bemaž viską ką galėjo atlikti, lyg nunokusi kriaušė nukritęs į amžinybės krepšį, -- galia kiek ramiau peržvelgti jo kelionės žingsnius, liūdesyje pajusti jo darbų gyvenimo kilnumą, net gauti kažkokį guodžiantį įkvėpimą jo turtingos kūrybos paliktom vertybėm. Dantį sukandus ir ašarą nubraukus, dar galia kalbėti apie mirusį pažįstamą ar draugą, bet vyresnį už save. Tačiau, kai miršta ar žūsta jaunesnis amžium, per anksti ir be reikalo, -- aš maištauju, užspringstu, proteste atsisakau tragediją suprasti, galiu panešėti jo karstą ligi duobės, bet nepajėgiu rašyti nekrologo.

Todėl, neskaitant vieno kito trumpo ir sauso pranešimo apie Budgino mirtį anuo rudeniu, būdžiau palaukti bent metus, lygiai metus. Gal paminint jo mirties metines, visa bus labiau atvėšę, daugiau užsimirš, kaip paprastai būna. Gal vėl, kaip sakoma, pajusiu, kad "gyvenimas vistiek eina tolyn", teka ir puotoja be tų "sniego senių", kaip sykį vienas jaunosios kartos atstovas šiurkščiai pavadino mūsų narsiausius prieškomunistinius ir priešnacionalistus rezistentus, buvusius taip atkaklius ir drąsius kadaise, o vėliau susikydusius miesčioniškoje aplinkoje prie žmonių sijonų.

Na, taip, -- tik jos, žinoma, galbūt kitais motyvais, kaip ir Broniaus žmona Antanina, aną smūgį prieš metus vienodai tebepergyvena ir po metų. Tegu tai nebūna tuščia pretenzija, bet ne ką mažiau ir aš, nors galbūt vėl dėl kitų motyvų. Per šiuos ištisus metus, kaip bebūtų keista, aš vis turėjau lyg susidurti su Budgino vėle, jo šypsena, jo akim. Ne kasdien, bet bent kas savaitę į pajus-

davau, apie jį pagalvodavau. Nes su jo mirtimi netekau ne tikartimo draugo, bet ir dvasios brolio, itin gyvo diskusininko ir ne kartą naujų ir šviežių minčių įkvėpėjo.

Pradžioje atvykus į Kaliforniją labai dažnai, vėliau, man nusikėlus į "kalvas ir dykumas" toli nuo Santa Monikos, jau žymiai rečiau besusitikdavom, bet kai susitikdavom, tai išsiskirdavom labai vėlai. Nors pats jis nemėgo rašyti ir sakyti ilgų prakalbų, bet buvo šaunus pokalbininkas. Rimtų iškilmingų prakalbų per minėjimus imdavosi tik verstinaip priprašytas, ir jų girdėjau tik porą ar trejetą. Kartą, berods, po Liet. Nepriklausomybės Tautos rūšto Vasario 16 minėjimo, kur Budginas sakė pagrindinę kalbą, vėliau pasivėdęs į šoną klausia: -- Ką, ar nepyksti, kad taip begėdiškai be leidimo pavogiau tavo mintis?

Savo paskaitoje, iš tikrųjų, jis pažodžiui naudojo netikatskirus sakinius, bet ištisas pastraipas iš to meto mano labiau jam patikusių straipsnių.

-- Kur čia pyksi! Baisiai smagu, kad taip vienodai galvojame. Pagaliau, čia nebūtinai buvo mano mintys. Aš taip pat be leidimo nekartą "begėdiškai" vagiu tavo mintis iš mūsų pokalbių.

-- Kun sakaa? Negal būt, -- žemaitiškai nusišypsojo patenkintas.

Su Broniaus mirtimi netekau ir vieno iš ištikimiausių savo skaitytojų. Jis prumeruodavo visus laikraščius ar žurnalus, kur tik dažniau rašydavau, ir niekad nepatingėdavo paskaityti, ir susitikus mielai apie tai diskutuodavo, ypač politikos ir rezistencijos temas.

Tad jau daug anksčiau ir ne kartą jis vis ragindavo mane neįšbarstyti tų rašinių, suteikti ir knygomis išleisti. Kas neįėjo ir nebuvo numatyta pirmiesiems rinkiniams "Tamsiausia prieš aušrą" ir "Iš paskendusio pasaulio" (prie kurių išleidimo, beje, jis labai apčiuopiamai prisidėjo), jis vis gundė paruošti daugiau. Man dėsiant, pagaliau kartą pareiškė norįs savo lėšomis išleisti ir, kad pasidintų, dar pridėjo -- "ir honorarą pamobilizuosim už sugaištą laiką"...

Maždaug pusmetis prieš mirtį kartą jis su savo Antanina atvyksta pas mus į Coringą ir prašo parodyti, ką ir kaip būtų užplanavęs. Kadangi vis nieko nebuvau "užplanavęs", jam galėjau parodyti tik kelis aplankus įvairių palaidų iškarpy bei užrašėlių. Ilgai ir atidžiai jis jas peržiūrėjęs, it koks leidyklos viršininkas, ir tarė: -- Taip ir norėčiau, tik gal galėtum dar ką nors pridėti daugiau apie Laisvės Kovotojų Sąjungą. Man tai būtų labai prie širdies. Ko trūk, sakyk, aš pats mėginsiu parinkti draugų atsiminimų, gal ir savo šokių tokių įspūdžių.

Tada susitarėm galutinai, net ir dėl išleidimo tūkstantinių. Ir šventai prisidėjau tuoj imtis darbo, kai tik atsisiras kiek laisvesnio laiko, ypač kai mane nustos kankinti Dirvos akimirkos... Bet laiko vis neatsirado, akimirkos vis nesiliovė suėsti laisvalaikius, mano būsimo knygos leidėjas staiga žuvo, ir aš vis beveik nieko ta kryptimi nebuvau padaręs.

Bet kai trečią dieną po Broniaus laidotuvių, sentimentallos paguodos sumetimais dar kartą nuvykau į Santą Moniką, vos vos atsikvošėjusi Antanina, man apie tai nei klausus, nei net pagalvojus, staiga tarė: "O Broniaus knygą būtinai išleisim, tai dabar padarysiu aš jo vardu, todėl ruošk nedelsdamas", -- tuomet pamačiau, kad sudaryto pakto ir elektros srovė nenutrenkė, testamentas liko, ir dabar jau tikrai turėsiu ką nors "ruošti nedelsdamas".

Nugriebdamas prakeiktai šykščias dabartinio laisvalaikio valandėles, taip aš per ištisus metus pradėjau po truputį krapštytis iškarpose ir rankraščiuose. Ir dar pusmetį, jei ne metus turbūt krapštysiuos, vis skaudžiai atnaujinamas žuvusio leidėjo atsiminimą, išgyvendamas dingusio draugo sielvartą ir vis jį kiekvieną kartą lyg už nugaros matydamas.

O jis guli sau ramus šv. Kryžiaus kapinėse ir turbūt vis šypsosi, kaip visuomet savo įgimtu optimizmu mokėdavo šypsotis dėl skaudaus ir gražaus gyvenimo, dėl mūsų grumtynių, bejėgiškų pastangų ir nenugalėtų (Nukeita 15 psl.)

ŠPIONAŽO PINKLĖSĖ

JOHANNES M. SIMMEL

(61)

Tomas Lievenas norėdamas atkeršyti Marlockui, ėmėsi pačios rizikingiausios finansinės operacijos. Prie Stuttgarto yra dideli Excelsior fabriko plotai. Karo metu šiame fabrike dirbo prie aviacijos ginklų gamybos 5000 tarnautojų, bet 1945 metais, aukštinius kiaušinius dėję višta pasibaigė. Po karo Vokietija, bent tuo laiku, nebeatė karščių lėktuvų, tad fabrikas darbininkų skaičių sumažino iki minimumo ir ėmėsi kai kurių elektrinių aparatų gamybos. Po markės reformos 1948 m. fabrikas atsidūrė prie bankroto. Jo akcijos buvo pardavinėjamos žemiau nominalinės vertės ir 1949 m. pavasarį ekspertų nuomone Excelsior fabriko išsilikimas buvo tik savaičių klausimas. Tos krizės vidury, būtent 1949 m. gegužės 9 d., fabriko administracijos taryba susipažino su tūlu armėnu Ruben Akazianu, kuris pas juos prisistatė, atvykęs nauju Cadillacu.

-- Pona, aš atstovauju šveicarų bendrovei, kuri nori pasilikti anoniminiu. Šita bendrovė norėtų dalį savo gamybos perkelti į Vokietiją...

Administratoriai panorėjo sužinoti kodėl.

-- ... nes tų aparatų gamyba čia pigesnė negu Šveicarijoje. Pona, ši bendrovė pasiryžusi jums pasiūlyti ilgalaikę sutartį ir pasirodusi pagelbėti jums finansiniai. Kad įrodžius, jog tai rimtas, pasiūlymas, mian leista pranešti, kad minėtoji bendrovė sutinka perimti bevertes akcijas už milijoną DM.

Milijonas DMI Bendrovei, kuri pasmerkta bankrotui, tai buvo vilties spindulys. Tad administratoriai ir negalvojo ilgai šio klausimo svarstyti.

1949 m. gegužės 25 d. Excelsior fabrikas gavo 900.000 DM. Šią sumą Tomas Lievenas paskyrė keršto įgyvendinimui. Jis dirbo sunkiai. Po pasimatymo su ekonominių žurnalų redaktorais, spau-

doj pasirodė serija straipsnių, kuriuose buvo sakoma, kad grupė šveicarų pramonininkų svarsto apie galimybes Vakarų Vokietijoje įrengti savo skyrius ir buvo pridėta, kad visos Excelsior akcijos bus išperkamos be sunkumų. Ši žinia padarė sensaciją Vokietijoje ir pasidarė Excelsior akcijų didelis pareikalavimas. Jų kursas pakilo iki 50.

Lieveno žmonės kreipėsi į Pretorius banką Hamburge, teiraudamiesi ar negalėtų įsigyti Excelsior akcijų. Tas suklebė interesą pas Walterį Pretorių. Po kiek laiko į Pretoriaus banką prisistatė tūlas Ruben Akazian ir turėjo ilgą pasikalbėjimą su banko savininku, kurį dėl aiškumo toliau vadinsime tikru vardu -- Marlocku, pasiūlydamas jam įsigyti Excelsior akcijų.

Matydamas augant Excelsior akcijų kursą Marlock nedvejojo ir tuoj nupirko didelį jų skaičių, įsitikinęs, kad gerai uždirbs.

Rugsėjo 19 d. Zueriche Tomas Lievenas iš naujo susitiko su Akazianu.

-- Dabar aš turiu tvirtai savo rankose tą biauorybę. Jis įsiklampo į šį bižnį. Su užblokuotom markėm atpirkite akcijas ir pinigų atgabenkit į Šveicariją. Marlock į šį bižnį įkišo pusterčio milijono markių, bet Akazianas, kuris gruodžio 7 turėjo pasirodyti Zueriche, nesirodė. Gruodžio 16 Federalinė Vokietija iš Amerikos gavo 2 milijonų DM kreditą ir Akaziano lagamine buvusios markės pasidarė dideliu turtu. Pretorius, arba Marlock buvo arėtuotas Hamburge, kai tuo pačiu metu Zueriche šveicarų policija suėmė Lieveną. Vienas ir kitas buvo kaltinami markių spekuliacija, kai Ruben Akazian dingio su dviem milijonais trim šimtais tūkstančių markių. Visas Lieveno santaupas šuo nunešė ant uodegos.

Lieveną teismas nubaudė 3 metus kalėjimo, o Pretorius gavo keturius metus ir jo vardas buvo išbrauktas iš bankininkų sąrašo. Teisme, nors abu kaltinamieji viens kitą gerai pažinojo, nei žvilgsniu nei žodžiu to neparodė. Lievenas atsiėk savo tikslą, nors ir brangia kaina, jo buvęs dalininkas buvo sužlugdytas visiems laikams.

Iš kalėjimo Lievenas buvo išleistas 1954 m. gegužės 14 d. Jo ištikimas Bastien laukė prie vartų. Jie tuoj išvyko į Rivierą, kur Tomas atgavo savo sveikatą ir nuotaiką. Po to grįžo į Duesseldorfą ir tolimiesni nuotykių iki susipažinimo su Helene de Couville buvo papasakoti pradžioje.

Gražiąją Helene Tomas pamatė tik prie pusryčių. Jos akys buvo užterktos.

-- Ar tu man dovanoji? -- paklausė ji.

-- Bandysiu, mano mažyte, -- atsakė jis švelniai.

-- Ir... ir... tu dirbsi dėl mūsų?

-- Bandysiu.

Helene džiaugsmingai sušuko, puldama jam ant kaklo.

-- Bet su sąlyga. Aš noriu kalbėtis su pačiu FBI bosu.

-- Edgar Hoover? -- sušuko ji juokdamosi. -- Keista, jis irgi būtinai nori su tavimi kalbėti. Mes turime įsakymą tavę pristatyti į Washingtoną.

1957 m. gegužės 23 d. Tomas Lievenas sėdėdamas Rhein am Main aerodromo restorane nerimavo. Jo laikrodis rodė šešias valandas dvidešimt minučių. Superconstellation, kuri turėjo nugabenti New Yorkan, turėjo pakilti septintą valandą bekvirčio, o tas prakeiktas agentas Faber vis nesirodė. Pulkinkas Herrick, apleidžiant Zuerichą, jam pasakė, kad agentas Faber jį lydės pas Edgar Hooverį. O dabar to Faberio vis nesimatė. Tomas žvalgėsi į restorano duris.

Staiga salėn įžengė moteris. Tomas susijaudino. Ji turėjo raudoną paltą, raudonus batukus ir raudoną beretę, iš po kurios matėsi juodi plaukai. Tomo širdis vos nesustojo plakusi. Ne, negali būti, tai ne ji. Tai Chantal eina tiesiog į jį, jo brangioji Chantal, vienišėlė moteris kurią jis mylėjo. Štai ji šypsosi. Bet juk Chantal yra mirusi. Ji buvo užmušta Marselyje...

Jauna moteris prisistatino prie Tomo. Tomas pasikėlė, jausdamas prakitą išpilant nugaroj. Ji buvo čia, pasiekiamą ranka.

-- Chantal... -- sudejavo jis.

-- Tomas Lievenas, ar taip?

-- Chantal... -- iš naujo jis sumurmėjo.

-- Kaip?

Jis atgavo kvapą. Ne, tai ne ji. Kvailystė. Ji buvo mažesnė, jaunesnė, bet panašumas nuostabus.

-- Kas jūs esate? -- paklausė jis.

-- Aš vadinaus Pamela Faber. Aš keliauju kartu su jumis, Prašau atleisti dėl pasivėlavimo.

-- Tai jūs Faber? -- sušuko nustebęs Tomas ir jam vos nepradėjo suktis galva, -- Bet... bet pulkininkas Herrick man kalbėjo apie vyrą...

-- Pulkinkas manęs nepažįsta. Jam buvo pasakyta apie agentą ir jis galvojo, kad tai vyras, -- nusišypsojo ji. -- Einam, ponas Lievenai. Mūsų lėktuvas pasirodęs skristi.

(Bus daugiau)

PLUOŠTAS ĮSPŪDŽIŲ APIE SENUS DRAUGUS (6)

ANTANAS GUSTAITIS

Be dviejų minėtų humoristikos rinkinių, Ant. Gustaitis yra ir daugiau grožinės literatūros sukūręs, tik gal čia ne vieta enciklopedines žinias kartoti. Vietoj to gal bus įdomiau išpažinti, kad jis yra nepaprastai opus kiekvienam tariamam žodžiui apie jo darbus. Ką nors neigiamosios išgyręs (ir tas labai retai atsitinka), jis jaudinasi ir dūšauja, daro priesaikas, kad nieko daugiau neberašys...

Iš tikro sunkokai supranta mos yra tokios Gustaičio reakcijos, kai prisimeni, kad geriausias jo draugas Pulgis jį praminė "peklininu" ir ilgose keilonėse nuolat piovė: "Gustaiti, tu verdi smėlį, tu pekliai tarnauji". Tad argi jau taip baisu, kai ir kiti dervos puodą užkaičia?

Pats vienas aš ne kartą pagalvojau, ką poetas Gustaitis darytų, jeigu ilgą laiką apie jį būtų sudaryta užgauli, žeminanti ir skaudanti opinija (man tas jau ne vieną kartą teko išgyventi)? Veikiausiai, jis kristų žemėn negyvas!

Bet ar dera šauniam vyruvi tokiom saltomortalėm rizikuoti? Visa, kas pasigirdo kandesnio Gustaičio adresu -- tėra tik mėgėjų, na, gal moralistų nuomonės. Poezijos meno žinovai vienbalsiai pasisako už jo kūrybą, net paieškodami daliesnių žodžių pagyrimams išreikšti. Ir jiems nėra per daug sunku argumentuoti, nes meistriškai išdailintoj Ant. Gustaičio kūryboj vienas geras posmas veja kitą toki:

Žinau, žinau, juokies tu, Viešpatie mus tvėręs,
Apmaustęs marškiniais, ir
kelnėm, ir kepurėm
Apkaišęs merginas, kuopuo-
šias kilnūs žvėrys,
Užritęs ant pečių, ką sun-
kiai nešti turim,
Išgrindęs mūs kelius ligi
Žvaigždėlėm pinigų.
(Ir atskrido juodas varnas, 63 p.)

Andrej Sedych, parašęs idomių apybraižų veikalą, pavadintą Tolimi, artimi, daugiausia apie emigracinius rusų rašytojus, publicistus ir politikus, kai sustoja prie trijų humoristų, taip kalba: "Sunku humoristų būti emigracijoje. Ir ne dėl to, kad nėra iš ko pasijuokti ir ką pajaukti -- emigrantinė būitis turi nemažą apraiškų, fantastiškų savo nevalyvu ir karikatūringumui. Mes bandom juoktis, bet juokas greit nutrūksta, o šypsena pasidaro rūkšti. Taip jau aplinkybės susidėję, kad mūsų juokas prasieržia tik "pro ašaras". Galimas daly-

STASYS SANTVARAS

kas, tokia prigimtis -- tiesiog nemokame juoktis, tuojau gi kas nors primena, iš ko juokiamės, kad iš savęs juokiamės".

Tuo samprotavimu Andrej Sedych nemaža tiesos skelbia. Jei satyra ir humoras yra subtilus ir sudėtingas menas nepriklausomo žmogaus buity, tai emigrantinis gyvenimas tikrai nėra tas pavasario laukas, kur tiek spalvų, įvairumo ir džiaugsmo. Tremty ar emigracijoje ratas labai susiaurėja, įvykiai pasidaro daug mažesni ir retesni, dažnu atveju asmeniškumais nuspalvinti. Bandymas įsikurti, pralobti, "geresnę" miesto daly namus nusipirkti, brangesniu automobiliu važinėti, o drauge nusi-grįžti nuo bendruomeninių siekimų ir idealų, nors savo esme karikatūriški ir juokingai, -- tikrumoj yra pilka ir neįdomi kas-

ir šmaikštaus karikatūros meno. Skaitai ar klausai -- ir tiki, kad kitų nusidėjėlių pasaulį beveik nėra, tik vienas Ant. Gustaitis nepajėgia išbristi iš didelių ir pragarą pelnančių nuodėmių! Berods, tuose "ašutuose" ir slypi paslaptis, kad žmonės tauriečiai Ant. Gustaitį pamėgo, kad jų daugumas nevengia su juo susitikti ir net petys petin atsiremti, nes jis "nusavino" daugelį artimo silpnų, už daugelį pats vienas ryžosi būti juokingas ir nuodėmingas...

Ant. Gustaičio poetinė kūryba nestokoja klasikinio humoro, klasikinės satyros pradų. Klysti ir klaidas daryti -- tuo tarpu yra amžina tiesa žmogaus gyvenime. Ant. Gustaitis "pamėgo" tas klaidas apdairuoti, bet jis nenukrypsta nuo žmoniškumo, neperpildo saiko, geras skonis ir tauri intencija yra akivaizdžios kolonos jo kūrybi-

Kai du sukatuvininkai susitinka... Bernardas Brazdžionis ir Antanas Gustaitis.

dienybė, tik kartais pajaurinama vienu kitu "jubilejumi" ar žymnio asmens laidotuvių. Tai ką satyrikas, tas natūralus ir sveiko juoko kėlėjas, tokioj padangtėj turi veikti?

Anot Leoncavallo, juk ir pajacas yra žmogus! Tai, savaime suprantama, ir satyrikas, kaip žuvis ant ledo, plakasi tame išsikvėpusiame gyvenime, apžvelgia jį savo atlaidžia šypsena ir kuria juoką "pro ašaras", juoką, kurio kristole atspindį mūsų pačių juokingi pavidalai.

Antanas Gustaitis savo poetinė kūryba, be abejonės, yra išgyvenamojo laiko vaikas. Kokias gelmes prieš savo akis turi, iš tokių ir savo įkvėpimą semia. Jo eilėse nesunkiai rasi veikię, vaizdūną, nuotykių pasiūgusią moterį, svaigstantį smaguriautoją, veidmaningų kalbų sakytojų ir, kas svarbiausia, žmogaus bėgimą nuo bendrinių reikalų ir siekių, bėgimą nuo savęs, ar tiesiog užsikalinimą asmeniškam kilaute.

Gal klausit, ar visa tai yra juokinga? Labai juokinga, nes Ant. Gustaitis moka taip subtiliai ištą mūsų gyvenimo menkystę pažvelgti, tiek "nepaprastų" įvykių rasti, kad mes juokiamės ir nepykstat. Ir visa jo emigrantinė poezija nėra aktualijos, kurios, kaip vakarykštis laikraštis, kitą dieną savo visuomenės silpnybėse -- jis viską krauna ant savo plačių pečių. Galėtum net sakyti, kad jis yra per amžius vis ištą asmenį persikūnijantis į kitą sukilusį, veidmainys ir Don Žuanas...

Poetas Antanas Gustaitis yra aistringas nuodėmės mėgėjas! Ką nors pamatęs pro kaimynės ar kaimyno langą, ką nors iš tolo išgirdęs, ką nors sutikęs savo bičiulių ar savo visuomenės silpnybėse -- jis viską krauna ant savo plačių pečių. Galėtum net sakyti, kad jis yra per amžius vis ištą asmenį persikūnijantis į kitą sukilusį, veidmainys ir Don Žuanas...

Ir jis pats taria, kad daugumas jo satyrinių ir humoristinių eilėraščių yra ašutiniai, kildinami iš žodžio Aš. Tie ašutai yra kandūs, jie ir negali būti nekandūs, bet pilni elegancijos

PAULIUS AUGIUS

Žalčio pasakos iliustracija

pedantiškas. Antanas nemėgsta skaityti senesnių savo kūrinių, nors, tikriausia, daugumas klausytojų jų jo darbų neatšimena. Kai ruošiasi keliauti naujon literatūrinėn išvykai (tokių ir dabar jam pasitaiko keletas per metus) -- jis savo darbo kambary žibina lempą iki vidurnakčio, rašo naujus eilėraščius ir juos pats vienas repetuoja. Tokiume tu jis yra opus, paslaptis ir nelabai mėgsta, jei kas svetimas į duris pasibeldžia. Bet kai ateina išvykimo diena -- jo veide atsiranda viltingų šypsenų, jis kalba gudriom užuominom, geros nuotaikos sparnai akivaizdžiai pradeda plazdėti...

Žengimas į sceną -- kita apeigų virtinė. Ir kasdieniniame gyvenime Ant. Gustaitis mėgsta elegantišką ir gerą drabužį, visada švariai ir tvarkingai išlaikomą. Prieš "atšavimą scenoj" jis niekad nepamiršta savęs apžvelgti, sagy patikrinti, didelėm šukom perbraukti stambius, tankius ir garbanotus plaukus, kurie šiuo metu paausėliuose jau pradeda balti. Po to, lyg kokių burtažolių vaistą, sutaiso retai regimą šypseną ir pakumpt pakumpt pasirodo klausytojų akivaizdoj. Ties dar jam žodžio netarus, pradeda spurdėti ir juoktis, o jis papurto gauruotą galvą, vėl plaukus pataiso ir, vieną akį želminiškai primerkęs, salėj apžvelgia savo drauges, draugus ir priešus. Tada ištraukia iš kišenės pluoštą popierių ir pradeda skaityti.

Akinių iki šiol Ant. Gustaitis vengia, lyg slogos, matyt, bijodamas, kad neatrodytų senyvas ir per daug pataiso, tai ranka raščius persirašo gerokai pastambintom raidėm, nes gi prastokam apvietime gali ir savo girioj pasiklysti. Jo balsas, nors truputį kimus (gal nuo stipraus indėniškų žolių vartojimo), tikrumoj yra vyriškas ir tvirtas, baritoninio atspalvio. Skaitydamas šiek tiek pakelia vieną ar kitą ranką, pakraipo ar palin-guoja galvą, ypač gerai dirba veido raumenim, bet kitokių judesių ir "vaidinimų" vengia -- jo skaitymą turi apipavidalinti tai, kas atkyla iš vidaus.

Poeto Ant. Gustaičio vidus yra tikrai spalvingas. Savo poezijoje, žinoma, jis rečiuoja, kaip autorius, jo skaitymas faktiškai yra autoriaus skaitymas, bet ne išpuoselėta ir išieškota aktorius deklamacija. Tačiau dailiojo skaitymo, vaidybos, aktorius darbo pradų yra apstu Ant. Gustaičio rečitavime. Jis

gyvai pabrėžia atskirų eilėraščių nuotakas, žaidžia eilėraščių melodijos ir ritmo slinktim, lanksčiai moduliuoja balsą, virpa visu savo vidumi.

Teko girdėti ir kitus, bandančius Ant. Gustaičio satyras skaityti, bet tai jau buvo kito pobūdžio menas. Poezijos deklamavimas aplamai yra subtilus ir labai nelengvai įsisavinamas amatas, daug autorių ir aktorių nepajėgia jo nugalėti, bet Ant. Gustaitis yra išimtis -- kai iš-eina scenon, jis žino, kaip reiki-ka veikti. Ir bent šiuo metu, berods, jis yra pats geriausias savo kūrybos interpretatorius.

Prieš porą metų, Antaninių progą, Ant. Gustaičiui sudėjau tokias eiles:

Praginėm spiečių metų, kaip
vištų būrį,
O kas pasakė mums, kad va-
lio žirgas nesikraidys?
Nors velnias nuodo trišake
pažandėn Tau įdūrė --
Jei ne iš vakaro, tai rytą dar
giedos gaidys.

Narsus gaidys, ne taip kokia
palaikė kirką,
Jo gerkle kaimynystėj džiau-
glas seniai ir vaikai,
Giesmės galia tikėdama, tą
gaidį Alė Tau nupirko --
Ir tai nėra menkai menki
juokų juokai...

Rodos, nedaug laiko nubėgo, o aš jau nebeprisimenu, nei koks buvo tas gaidys, nei kaip jis giedojo. Tėbėra atmintys gyva tik "nogla" negalia, kuri tuo metu buvo įsimetusi į Antano pasmakrę. Tai kam čia reikėjo tas eiles rodyti? Niekam daugiau, tik kad nors truputį atsiskleistų mūsų abipusių santykių šilima, nors menkas kraštėlis jos intymumo.

Netrukus sukaks dešimt metų, kai Bostone su Gustaičiais gyvenam po tuo pačiu stogu. Aišku, tokioj artumoj visko atsitinka, ir to visko čia neišpasakosi. Jei ryžomės "pastoviau" (kas šiame gyvenime yra pastovu?) drauge apsigyventi, tai, matyt, ravytar-pusavėj neiškasm.

Tačiau Antanas, kai jį apima koks tūžmas, sako, kad aš esąs kenkėjas, pridaras jam eibes blėdžių, pridaras tų blėdžių šen ir ten, bet ypač dailiuose salonuose ir dailių moterų akivaizdoj... Ir tą savo tūžmą jis lieja tiesiai man į akis, o kartais ir už akių. Galimas dalykas, toks ir esu, nes gi sunkiausias triušas tai save patį pažinti...

Bet argi tie pasmerkimai galėtų būti neperlaužiama tiesa?

Pastaruoju metu su Ant. Gustaičiu taip dažnai drauge nekellaujam, kaip panksčiau keliaudavom. Retėsnė proga pasitaikė, kai dar neseniai abu skridom (Chicago -- jis vienam, o aš kitam vakare savo eilių skaityti. Kelionė atgal, kai mūsų astrodžetas buvo pakilęs į bauginantį 30,000 pėdų aukštį, mudu šnekučiavomės ir dalinomės išgyvenimais, patirtais tame didžiajame šio krašto kaime -- Chicagoj. Porą ar trejetą kartų pro muduprausė daili ir patraukli stiuardės lyg norėdama nugarsti, apie ką mudu kalbam. Paskui ji prie mudviejų sustojė, paklausė, ar mes ne vokiečiai, o tuoj ir atsėdė, nes greta Gustaičio buvo tuščia sėdynė. Aš pamačiau stamboką deimantą ant jos pirštuko ir jaunai sužadėtinei ištarau pasveikinimą. Tuo tarpu Ant. Gustaitis elegantiškai pakėlė jos ranką, visų pirma pabučiavo tą deimantą, o po to kiekvieną merginos pirštėlį atskirai...

Ivykis viešas, atsitikęs aukštoj padangėj, gal nieku ypatingas, bet gi byla tuo nesibaigė. Kai lėktuvas laimingai nutūpė Bostone, trys stiuardės stovėjo prie durų ir atsivėlikino keleivius. Mūsų pažįstama, mudu pamačius, žaviai nusišypsavo ir man pirmam oficialiai tarė:

-- Good-bye, Sir!
O, praleisdama pro šalį Gus-taitį, užgiedojo:
-- Bye-bye, Darling!
Aš gi pirmas deimantą pamačiau, pirmas sveikinimą surezgiau, o kas garbė ir laimė pasigrobė? Tad kuris iš mudviejų yra kenkėjas ir blėdininkas, aš nesimu spręsti, tegu tą padaro Ant. Gustaitis...

Vėlybas vakaras, beveik vidurnaktis, žinoma, ne visoj mūsų žemėj, tik čia, Amerikoje. Anoj pusėj sienos, kuri skiria du darbo kambarius, jau niekas nekrabžda, mano kaimynas ir bendrakeleivis jau ilsisi kartu su savo Penelope. O aš jį regiu: štai, jis eina Bostono gatve -- riestus, elegantiškus, neapsiriktum tardamas, jog tai yra mano ar stambios prekybinės įmonės direktorius. Tik jo nuotaika nekeilia optimizmo -- gal nepasisekė už numatytą kainą parduoti prekių, kurlas į Bostono uostą atplukdė keli laivai...

Regiu jį vienur ir kitur, bet žvilgsnis ilgiausiai užtrunka ties poetu satyriku ir humoristu, kurio žvaigždė yra tokia šviesi ir akinančiai žavinga...

GYVENIMAS

-- KARŠTAS

AKMUO...

(Atkelta iš 4 psl.)

bėdų. Čia užbertas smėlis jam sausas ir karštas, o lovos granitas kietas, viršų sušnara išsytusios palmės ir koks lapuo-tis, žydį gėlėtės ir nuo kalnelio tolimoj vakaruos beveik matyti Ramusis vandenynas.

Ir man vėl prisimena anas prieš 20 metų Paryžiuje įsigavęs pirmasis įspūdis iš laiš-ky apie Budgino dvasią ir likimą, kai kuriais atžvilgiais atliepian-tį Albertą Camus, kuris žuvo automobilio katastrofoje beveik tokio pat amžiaus, taip pat nelai-ku, per greit ir absurdiškai. Ir tik vieno veiksmo žodžio esamą-jį laiką pakeitus būtuojų, jaučiu kad abiem lygiai tinka ano rašy-tojo kadatse sudėti žodžiai apie Alžyrą:

Tai mano gyvenimas, ku-riuo čia džiaugiuosi, - gyvenimas, kaip karštas akmuo, kupi-nas jūros alsavimų ir žolelių dainų. Vėjelis toks gaivinantis, ir dangus toks mėlynas. Myliu šį gyvenimą ligi užsimiršimo ir trokštu apie tai laisvai kalbėti: jis man teikia pasididžiavimą, kad buvau žmogumi!...

PLANINGAS TAUPYMAS

MOKA GERUS DIVIDENDUS.
PRADEK TAUPYTI ŠIANDIEN!

• Pinių taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.

• Metinis dividendas 4 3/4% įmokamas du kart per metus už visus taupymo sąskaitas.

PARKING LOT — ADJOINING OUR OFFICE BUILDING

MUTUAL Federal SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 WEST CERMAK ROAD • CHICAGO, ILL. 60608
OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4;
Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.

JOHN J. KAZANAUSKAS, President

Prie registracijos stalo: Eglė Juodvalkytė ir Rimas Gulbinas, Uosio Juodvalkio nuotrauka

NEO-LITHUANIA SUVAŽIAVIMAS

(Atkelta iš 3 psl.)

čiais, kuriuos parūpino dar senasis pirm. Rimas Staniūnas. Viduryje ke-turkampio susėda penki korporantai: Laima Antanavičiūtė, Algis Antanavičius, Eglė Juodvalkytė, Uosis Juodvalkis ir Birutė Vaičiūrgytė.

Užgesinamos šviesos ir tik dviem žvakėm žibant, pasigirsta balsai pavieniai ar chorą. Skaitomos Mačernio, Mackaus, Nyka-Nyliūno, Garlausko ir Antanavičiaus kūrybos. Visi susikaupę ir tylūs gauda kiekvieną gar-są ar mostą. Taip visi

buvo susižavėję, kad tik šviesas uždegus, prapliupo ploti ir valio šaukti. Daina ir juokas skambėjo iki pat vidurnakčio. Nenoriai skirstėsi į savo būstines ir linkėjo iki pasimatymo kitais metais, kitoje vietoje, kitoje stovykloje. Daina nuke-liavo kartu su didesniais būriais ir ilgai dar girdė-josi tai vienoje, tai kitoje stovyklos dalyje.

Antanas Juodvalkis

AR ŽINAI —

...kad Amerikoje, toje taip komunistų nekenčia-moje kapitalistų šalyje, virš 20 milijonų žmonių turi nu-sipirkę didžiųjų koncernų ir mažesnių bendrovių akcijas (tai ketvirtadalis visų su-augusiųjų). Tuo būdu jie yra dalininkai 6,700 įmonių. Gi apie 35 nuoš. tų "kapita-listų" sudaro moterys, — našlės, namų šeimininkės ir pan.

★
...kad doleris, išleistas valdžios, yra pinigais, kurio nebegali sukontroliuoti. Trys asmenys, galį sumažinti federalinės valdžios išlaidas yra tie, kuriuos pa-tys išrenkate: prezidentas, kongresmanas ir senatorius. Kada paskutinį kartą rašėte jiems laišką kuriuo nors klausimu, surištu su neproduktingomis federali-nės valdžios išlaidomis?

★
...Šiandien virš pusės visų bankų tarnautojų su-daro moterys. Be to, yra tiek naujų darbo sričių, kur reikalinga pagalbos, kad daugelis nedirbančių mote-rų galėtų ir čia rasti sau užsiėmimo.

LIETUVOJE

SUKAKTUVININKAI

Juozui Miltiniui, Panevėžio dramos teatro meno vadovui, rugsėjo 3 d. suėjo 60 metų amžiaus. Gerbėjai ta proga liudija, kad "jubiliatas šiaandien pilnas energijos ir drąsių kūrybinių minčių, kurias artimiausioje ateityje žada įgyvendinti scenoje".

Rugsėjo 7 d. 60 metų amžiaus suėjo dailininkui Telesforui Kulakauskui. Dabar jis yra pasižymėjęs grafikas — knygų iliustratorius. Dar būdamas Kauno Meno mokyklos studentas jau buvo žinomas laikraščių bendradarbis — šaržistas. Šiuo metu taip pat yra dėstytojas Kauno Taikomosios Dailės institute, kuriuo yra virtusi mokykla, kurioje T. Kulakauskas kada mokėsi.

Rugsėjo 6 d. taip pat 60 metų amžiaus suėjo dailininkui Leonui Katinui, lankiusiam Kauno Meno mokyklą 1933-35 metais, 1940-44 m. buvusiam šiaulių dramos aktorui. Tuo metu tapybos srity dirbo daugiau kaip portretistas. Po karo baigęs Dailės institutą Vilniuje, daugiau palinko į gamtovaizdžius. Sukaktuvių proga spaudoje prasi-tartą, kad "jo tapyba, gimusi Lietuvoje, garsiai suskambėjo tolimame Paryžiuje". Neaiškinama, kada ir kaip tai atsitiko. Rusų valdžia dar nėra išleidusi iš Lietuvos nė vieno dailininko surengti kūrinių parodą Paryžiuje. Net kvietimai iš kai kurių Paryžiaus galerijų, adresuoti į Vilnių "tokiam dailininkui, kuris galės atvykti", užkliuvo už aklos ir kurčios uždangos. (ELTA)

Skaityk ir platink
DIRVĄ

Muzikė R. Brazaitienė

PAGERBĖ R. BRAZAITIENĖ

Sekmadienį, naujos parapijos salėje įvyko jauskus pagerbimas tos parapijos vargonininkės Reginos Brazaitienės. Dalyvavo daugiausia senosios kartos lietuvių. Programą atidarė P. Mikšys, programos vedėja buvo Elena Garnis. Pokylį rengė LRK Moterų Sąjungos 36-takuo-pa, kurios pirmininkė yra Juzė Čepienė.

Klebonas kun. J. Angelaitis pradėjo vakari-nę ir pasakė platesnę kalbą, įvertindamas Reginos per 25 metus pas-tangas naujai parapijai pasitarnauti. Įvairios organizacijos, viešos lie-tuvių ir parapijinės, su-kaktuvinininkė sveikino ir apdovanojo. Nuo visuomeniškų organizacijų, apie jos ir jos tėvų, Vin-co Greičiaus, jau miru-sio, ir motinos Stasės, nuopelnus muzikos ir dai-nos srityje pasisakė K. S. Karpius, Pr. Ambra-zas, Juozas Sadauskas, Alfonsas Mikulskis ir dr. V. L. Ramanauskas.

Sukaktuvinininkė pabaigoje padėkojo dalyviams, rengėjoms ir spaudai.

Regina Brazaitienė akompanuos Dirvos ba-liuje solistei Natalijai Aukštuolienei.

LIETUVIAI ŠOKĖJAI
STATLER VIEŠBUTYJE
Šių metų dviejų iškiliųjų naujųjų piliečių pagerbimo balius "The 1967 Citizenship Day Ball" įvyks šį šeštadienį, rugs. 23, Statler-Hilton viešbutyje. Šiemet lietuviams tas balius bus pasididžiavimu, nes pro-gramai išpildyti pakvies-ti tik vieni lietuviai — tautinių šokių grupė Grandinėlė.

Šiame baliuje dalyvaus ir trys mūsų tautietės, praeitais keliais metais buvusios pripažintos pažymiomis nau-jomis pilietėmis — Ona Jokūbaitienė, Ingrida Bublienė ir Salomėja Knistautienė.

Bilietų kaina į balių \$4.00.

Vieši šokiai publikai prasidės 8:30 vakare. Programa — 9 val., o 10 valandą — dviejų iškilųjų piliečių pagerbi-mo iškilmės.

* RUGSĖJO 16-17 d. Clevelande įvykusiose Šiaurės Amerikos Lietu-vių Šachmatų pirmeny-

HELP WANTED MALE

THE CLEVELAND PNEUMATIC Tool Co.

3784 E. 78 St.
Cleveland, Ohio
341-1700

A Subsidiary of
PNEUMO-DYNAMICS Corp.

MACHINISTS

TO WORK ON
AERO SPACE
MISSILE and
Aircraft Components

KELLER-HYDROTEL

Contouring and profiling
Machines

HORIZONTAL BORING MILLS

TURRET LATHES

GAP TURRET LATHES

ENGINE LATHES

MILLING MACHINES

RADIAL DRILLS

NUMERICAL CONTROLLED MACHINES

GAUSITE GERĄ VALANDINĮ
ATLYGINIMĄ IR VISUS PRIEDUS

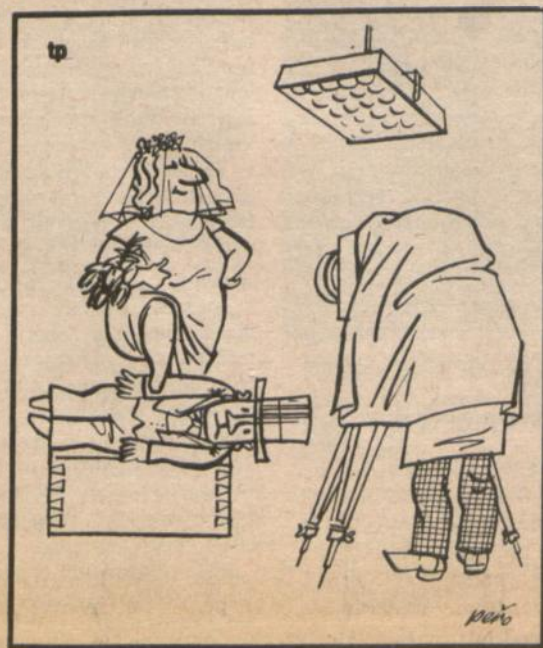
Interviewing Hours
8:15 A.M. to 5 P.M.

OR CALL

341-1700

for an interview convenient
for you.

• Apdraudos reikalais ge-
riausius patarnavimus gau-
site kreipdamiesi į Z. Obe-
lenį tel. 531-2211.

Be žodžių...

Dabar jūs galite aplankyti savo artimuosius
Lietuvoje —

Mūsų įstaiga taip pat sutvarko pramogines ir biznio kelio-nes į visus Sovietų Sąjungos valdomus kraštus ir į RUMU-NIJĄ. Mes parūpiname vizas, sutvarkome rezervacijas ir kt. Smulkesniom informacijoms rašykite-skambinkite dau-giausia patyrusiam

Cosmos Travel Bureau, Inc.

45 W. 45 St., New York, N. Y. 10036 • Tel. CI 5-7711

COSMOS PARCELS EXPRESS CORPORATION

Pati žinomiausia ir patikimiausia firma Amerikoje, turinti daugelio metų patyrimą siunčiant

DOVANAS-SIUNTINIUS Į LIETUVĄ IR KITAS
USSR DALIS

Gavėjas nieko nemoka. Tūkstančiai klientų paten-kinti. Garantuotas skubus ir tikslus pristatymas. Visi siuntiniai apdrausti. Visuose mūsų skyriuose yra gausus aukštos rūšies prekių pasirinkimas pri-einamom kainom. Informacijų ir nemokamų katalogų gausite iš visų mūsų skyrių.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

- NEW YORK, N. Y. 10003 — 39 — 2nd Avenue — AL 4-5456
- NEW YORK, N. Y. 10011 — 108 W. 14th St. CH 3-3005
- BROOKLYN 11, N. Y. — 370 Union Avenue EV 4-4952
- BROOKLYN 7, N. Y. — 600 Sutter Avenue — DI 5-8808
- BOSTON 18, Mass. — 271 Shawmut Avenue — LI 2-1767
- SO. BOSTON 27, Mass. — 327 W. Broadway AN 8-0068
- BUFFALO 6, N. Y. — 322 Fillmore Avenue TL 6-2674
- CHICAGO, Ill. 60632 — 2222 W. Chicago Ave. BR 8-6966
- CHICAGO, Ill. 60608 — 3212 So. Halsted St. WA 5-2737
- CLEVELAND, Ohio 44113 — 904 Literary Rd. TO 1-1068
- GRAND RAPIDS, Mich. — 636-38 Bridge St., N. W. Tel. GL 8-2256
- HAMTRAMCK, Mich. — 11333 Jos. Campau — 365-5255
- HARTFORD 14, Conn. — 200 Franklin Avenue. Tel. 233-8030, 246-0215
- IRVINGTON 11, N. J. — 762 Springfield Ave. ES 2-4685
- YOUNGSTOWN, Ohio 44503 — 309 W. Federal St. RI 3-0440
- LOS ANGELES 22, Calif. — 960 So. Atlantic Blvd. Tel. AN 1-2994
- LAKEWOOD, N. J. — 126 — 4th Street — FO 3-8569
- NEWARK 3, N. J. — 428 Springfield Avenue BI 3-1797
- NEW HAVEN, Conn. — 509 Congress Ave. — LO 2-1446
- PATERSON 1, N. J. — 99 Main Street — 274-6400
- PASSAIC, N. J. — 176 Mamket Street — GR 2-6387
- PHILADELPHIA Pa. 19122 — 1214 N. 5th St. PO 3-4818
- PITTSBURGH 3, Pa. — 1307 E. Carson St. — HU 1-2750
- SAN FRANCISCO, Calif. — 2076 Sutter St. FI 6-1571
- WATERBURY, Conn. — 905 Bank St. — PL 6-6766
- WORCESTER, Mass. — 169 Millbury Street SW 8-2868

Naturally
SUPERIOR SAVINGS
SINCE 1909
13515 EUCLID AVE.
6712 SUPERIOR AVE.
CLEVELAND
HOME and
REMODELING
LOANS
....
INSURED SAVINGS

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
EN 1 - 1763

936 East 185th St.
KE 1 - 7770

JUBILIEJINIŲ METŲ JUNGTINIS FINANSŲ KOMITETAS CLEVELANDE

Pasitarus su Tautos Fondo pirmininku prel. Balkūnu, Clevelande gyvenančiais VLIKQ nariais ir spaudos atstovais. L. B. Clevelando abi apylinkės ir ALT Clevelando skyrius nutarė sudaryti Lietuvos Valstybės Atstatymo 50-čio Jungtinio Finansų Komiteto Clevelando skyrių. Vietinis komitetas rinks aukas politinei ir kultūrinei veiklai ir kitais būdais talkininkaus centriniam komitetui.

Bendrame L. B. Apylinkių ir ALT Skyriaus atstovų pasitarime buvo nutarta sudaryti 9 asmenų komitetą, po tris nuo ALT, LB I ir II Apylinkės.

• Vysk. Valančiaus Lituanistinė mokykla savo darbą pradėjo rugsėjo 9 d. Šv. Jurgio bažnyčioje pamaldomis. Progai pritaikytą pamokslą pasakė kun. Kasponis.

Rugsėjo 16 pamokos prasidėjo normalia tvarka. Iki šiol mokykloje užsiregistravo apie 100 mokinių. Be lietuvių kalbos, istorijos ir geografijos pamokų dar dėstoma tautinio sąmoningumo kursas. Dėstytojai kviečiami įvairūs asmenys. Tris sekancias pamokas apie šeimos, tėviškos ir tėvynės reikšmę, kalbos, kultūros ir tradicijų prasmę, tautinį pašaukimą praves rašytoja Aurelija Balašaitienė.

LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS CLEVELANDO APYLINKĖS VEIKS BENDRAI

Š. m. rugsėjo 16 d. įvykusiame L. B. I ir II Apylinkių valdybų pasitarime buvo pakartotinai nutarta rengti stambesnius kultūrinius parengimus bendromis jėgomis ir tuo išvengti bereikalingos du pli kacijos. Apylinkių valdybos numato surengti Lietuvų dieną, meno parodą ir eilę kitų parengimų.

• Lietuvų Diena Clevelande įvyks šeštadienį, š. m. lapkričio mėn. 25 d. Naujos lietuvių parapijos salėje. Numatytas koncertas ir kita kultūrinė programa. Lietuvų dieną rengia JAV Lietuvų Bendruomenės Clevelando I ir II Apylinkė.

DIRVOS RUDENS BALIUS

Rugsėjo 30 d., šeštadienį

Šv. Jurgio parapijos salėje Clevelande

Meninę programą išpildys

solistė **NATALIJA AUKŠTUOLIENĖ**

Jame Tamstų lauks įdomi ir nuotaikinga meninė programa. Tamstų akivaizdoje paašikės 1967 m. Dirvos novelės konkurso laureatas ir, jeigu jis galės dalyvauti, trumpas pagerbimas ir premijos įteikimas. Šiltų ir šaltų valgių vakarienė, bufetas, šokiai ir kitos įvairenybės. Visa tai tik 6 dol. asmeniui. Stalai po 10 asmenų grupėms.

Bilietai įsigijami iš anksto Dirvoje, 6907 Superior Ave., Cleveland. Tel. 431-6344, arba pas ALTS skyriaus išd. Vladą Blinstrubą, 829 E. 185 St., tel. 531-2660.

Šokiams gros Wadnall orkestras.

Pradžią 7:30 val. vak.

Sol. N. AUKŠTUOLIENĖ

BALIAUS SOLISTĖ -- ČIURLIONIETĖ

Clevelandiečiai, ankstyvesni ir dabartiniai čiurlioniečiai, turės malonumo pasiklausyti dainavimo Ansamblio solistės Dirvos rudeninio balioje šeštadienį, rugsėjo 30 d., Šv. Jurgio parapijos salėje.

Natalija Navickaitė atvyko į Clevelandą iš Vokietijos kartu su Čiurlionio Ansambliu. Čia tęsė dainavimą rengiamuose koncertuose, sa-

vo talentą plačiau išvystydama.

Čia ji susituokė su čiurlioniečiu Vytutu Aukštuoliu, ir ansamblyje dainavo abu iki 1955 metų, kai išsikėlė gyventi arčiau "Amerikos lietuvių sostinės", East Chicago, Indiana. Ten rado daugiau progų dainuoti koncertuose, ir dainuoja iki šiai dienai.

Baliaus programoje ji išpildys šias dainas: "Išdykės rudenėlis" (Br. Budriūno), "Myli-nemyli" (Pietro Mascagni), Muzettos valsas, iš op. "La Boheme", "Mielas tėveli", iš op. "Gianni Schecchi" (abi Puccini). Akompanuos Regina Brazaitytė.

Čia gyvena jos vyro

brolis Mečys Aukštuolis, pas juos viešnia ir apsistos.

Kurie manot dalyvauti balioje, skubiai užsisakykit bilietus ir stalus (žiūrėkit skelbimą). Atvykit į balio anksti, turėsit ilgesnį pasilinksminimui vakarą. (ksk)

* PRANĖ ir BENE-DIKTAS BUTKAI persikėlė gyventi į 1119 E. 76 St. Telef. 881-6984.

* FRANK GRAŽULIS mirė Willock, Ohio. Vėlionis laidojamas penktadienį, rugsėjo 22 d. 9:30 val. ryto, atlaikius pamal-

das Šv. Jurgio parapijos bažnyčioje. Pašarvotas Jakubs & Son laidojimo namuose 936 E. 185 gt.

KODĖL PRIVALOME BALSUOTI UŽ BUR- MISTRĄ RALPH S. LOCHER?

Spalio 3 d. rinkimuose susiduriame su svarbiais reikšmingais demokratų partijos pirminiais rinkimais. Dėl tos svarbos ir norime pasidalinti mintimis su Dirvos skaitytojais.

Kaip ir daugelis Dirvos laikraščio skaitytojų, taip ir burmistras Ralph S. Locher yra gimęs Europoje, todėl geriausia supranta tautybių problemas. Panaudodamas savo gabumus,

jis iškilo į aukštus vietos administracijos postus.

Ypatingai miesto reikaluose jis patyrė savo darbą ilgesnį laiką būdamas teisių departamento direktorium.

Visą eilę jo, kaip burmistro, nuopelnų galima būtų išvardinti, bet kiekvienas gi ir taip mato, jog jo buvo susidurta ir su nenugalimomis problemomis. O nežiūrint to, daugelyje sričių Clevelandas pirmauja kitų didžiųjų miestų tarpe. Todėl ir ateičiai reikia prityrusio, savo pareigas žinančio ir jas suprantančio burmistro.

Spalio 3 d. esat visi kviečiami dalyvauti rinkimuose ir balsuoti už savo burmistą R. S. Locher

(Sk.)

PARDUODAMI tautiniai kostiumai ir gintarai. Skambinti p. Vaitėnienėi 486-7729.

(99-100)

• VYRESNIO AMŽIAUS MOTERIS, neseniai apleidusi ligoninę, skubiai ieško apsigyvenimui kambario. Laikiniai reikalinga priežiūra. Skambinti 531-0284 po 6 val. vak.

SHAPER HAND
TO DO MODEL WORK.
Small shop near West Side.
BUILDERS OF MACHINERY.
Steady work, good hourly rates. Days
CAMMANN MFG. CO.
2700 Henninger Rd., Cleveland, Ohio
216 — 661-2550 (100-108)

REIKALINGA MOTERIS

namų ruošos darbams, šiek tiek prosinimo. Vienai dienai kas antrą savaitę. Mažų vaikų nėra. Atlyginimas pagal susitarimą. Patikima. Rekomendacijos.

Teirautis tel. 381-1363 po 5 val. vak. arba šeštadienį.

(99-101)

REIKALINGAS VYRAS

MECHANIKO MOKINYS

Jaunas vyras išmokti bendrai įmonės priežiūrai ir paruošimui popierinių dėžių mašinerijai.

Kreiptis į

Apex Paperbox Co.
2716 East 79 St.

prie CTS Rapid stoties
(99-101)

ALDONOS STEMPUŽIENĖS REČITALIS

DONIZETTI, DURANTE, CACCINI, PERGOLES, DE FALLA, DEBUSSY ir DARIAUS LAPINSKO KŪRINIAI.

DALYVAUJA

kompozitorius DARIUS LAPINSKAS,

PRIE FORTEPIJONO

DE PAUL SIMFONIJS ORKESTRO FLEITISTĖ

KATHRYN LUKAS

CLEVELANDO SIMFONIJS ORKESTRO MUŠAMŲJŲ INSTRUMENTŲ ARTISTAS

ROBERT MATSON

REČITALIS IVYKSTA

sekmadienį, rugsėjo 24 d., 4 val. p. p.
Clevelando Muzikos Instituto salėje
11021 East Boulevard

Bilietai gaunami DIRVOJ (431-6344) ir PATRIA prekyboj (531-6720).

Koncerto dieną bilietai gaunami prie įėjimo.

CLEVELANDAS NEPARDUODAMAS! LOCHER NEPARDUODAMAS!

PALAIKYK BURMISTRĄ
RALPH S. LOCHER

— Remiamas —

• CUYAHOGA COUNTY DEMOCRATIC EXECUTIVE COMMITTEE • AFL-CIO • COSMOPOLITAN DEMOCRATIC LEAGUE OF CUYAHOGA COUNTY

Balsuok ANTRAD., SPALIO 3, 1967

X RALPH S. LOCHER

Locher for Mayor Committee, Bronis J. Klementowicz, Sec'y.
1659 Merl Avenue, Cleveland, Ohio

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

• Anicetas Simutis paskirtas Lietuvos Generalinio Konsulo New Yorke nuo š. m. rugsėjo 1 d. Ligšiol A. Simutis dirbo Lietuvos Gen. Konsulate New Yorke konsulo titulu. Nuo š. m. liepos mėn. 15 d. jis laikinai ejo Lietuvos Generalinio Konsulo New Yorke pareigas.

• Baltijos valstybių diplomatinį atstovų JAV pasitarimas rugsėjo 19 d. įvyko pas Latvijos atstovą Wašingtone. Buvo pasiūlyta ir tartasi einamaisiais reikalais.

ELIZABETH

NUODĖMINGAS
ANGELAS

Rugsėjo 24 d. sekmdienį, 3 val. p.p. Lietuvos Laisvės salėje, 269 Second Street, Elizabeth, N.J. Bostono Dramos Sambūris vaidins P. Vaičiūno 5 veiksmų pjesę Nuodėmingas Angelas. Režisuoja Aleksandra Gustaitienė.

Parengimu rūpinasi ALTS-gos Rytų Apygarda, padedant Elizabeth'o ALTS-gos 15 skyriui.

ALTS-gos 15 skyrius rugsėjo 16 d. sekmingai paminėjo rugsėjo aštuntosios Tautos Šventę.

(ast)

DETROIT

AUŠROS MOKYKLOS
TĖVŲ SUSIRINKIMAS

Iniciatoriai prašė nešti, kad Detroito "Aušros" mokyklos tėvų susirinkimas įvyks rugsėjo mėn. 24 d. (sekmdienį) 11:30 val. tuoj po lietuviškų pamaldų, Šv. Antano parapijos mokyklos patalpose.

Visi mokyklą lankančių vaikų tėveliai kviečiami jame dalyvauti, nes susirinkime bus svarstomi visi su mokyklos išlaikymu susiję klausimai ir bus renkamas tėvų komitetas.

Taipgi pranešama, kad dar nevēlu pradėti mokyklą lankyti ir tiems mokiniams, kurie do pirmu šeštadieniu praleido. Pagal pereinamąjį mokslo metų mokinių skaičių šie-

met abiejose mokyklose turėtų būti apie 220 vaikų, nes mokyklą pradedančių lankyti mokinių skaičius yra žymiai didesnis, negu pernai 9 skyriu baigusiųjų. Paskutiniiais duomenimis abi mokyklos lanko nepilni 190 mokinių. Kažkur virš 30 mokinių nubyrėjo, todėl Detroito "Aušros" mokykla nuoširdžiai prašo visų tų lietuviukų vaikų tėvelius ir visus kitus mokyklinio amžiaus vaikų turinčius tėvelius, kurie mokyklos dar nelanko, galima greičiau leisti savo vaikučius į Detroito "Aušros" šeštadieninę mokyklą. Mūsų visų rūpestis turi būti, kad visi lietuviukai, kur jie begyventų, lankytų šeštadienines mokyklas. To trokšta lietuvis mokytojas, to privalėtų siekti ir Lietuvos Bendruomenė.

V. Kutkus

SINODO SUSIRINKIMAS

Šv. Antano parapijos klebonas kun. W. Stanevičius prašo pranešti, kad antras visuotinis sinodo susirinkimas šv. Antano parapijoje įvyks rugsėjo mėn. 26 d. (antradienį) 7:30 val. vakare klebonijos rūsyje. Šiame susirinkime bus nagrinėjami pamaldų, auklėjimo ir administraciniai klausimai.

Paskutiniame sinode pasirošimo susirinkime dalyvavo apie 30 asmenų. Klebonas tikisi ir laukia, kad antrame visuotiniame susirinkime dalyvaus bent 100 parapijiečių. Tad visi parapijiečiai dalyvausime ir svarstysime savo reikalus.

WORCESTER

MAIRONIO PARKO
SVENTĖ

Netoli Worcesterio Shrewsbury, Mass. ant gražaus Quisingmond ežero yra nedidelis ūkis pavadintas Maironio Parku. Pirmieji mūsų ateiviai daug padėjo vargo jį gražindami, tvarkydami ir jame praleisdami laisvas nuo sunkaus darbo valandas.

Laikas bėgo, senųjų jė-

gos retėjo, darbo jėga mažėjo. Apie 1950 m. parkas atsidūrė kritiškoje padėtyje. Atvykus tremtiniais ir palaipsniui įsijungus į narius, draugija atgijo-sustiprėjo. Prieš penkerius metus, būtent, 1962 m. draugijai turint vos keletą tūkstančių dolerių, kelių pasiryžusių dėka, Maironio gimimo proga, buvo pastatyta nauja, graži salė, atnaujintos senosios patalpos, įrengtos jaunimui sporto aikštės. Šiandien Maironio parkas yra tapęs skautų nuolatinio buklur ir lietuviškų organizacijų susirinkimų vieta.

Statybos penkmečiui paminėti spalio 1 d., 1 val. yra ruošiamas iškilmingas minėjimas. Programoje dalyvaus solistė Daiva Mongirdaitė, iš Bostono ir Venclausas iš Worcesterio. Po programos pietūs ir šokiai, grojant geram orkestrui.

Dar tenka pridurti, kad šiuo metu yra statoma nauja salė, virtuvė, biljardo kambarys ir plečiamas svečių kambarys.

BOSTON

MIRĖ ANDRIUS
JUOZAPAITIS

Rugpjūčio 26 dieną Bostone staiga mirė miškininkas Andrius Juozapaitis (Jozaitis).

Velionis buvo gimęs 1897 metais lapkričio 14 dieną Podgelumbiškių kaime, Sasnavos valsčiuje, Marijampolės apskrityje. Pirmojo Pasaulinio karo metu su tėvais buvo pasitraukęs į Rusiją, gyveno Maskvoje, Petrapilyje, ten baigė vidurinę mokyklą. Grįžęs į Lietuvą lankė Miškų Technikumą Dotnuvoje, tarnavo Seinų apskrityje Paliepių girininku, vėliau Prienų Urėdijoje, Dukšute, Varnabūdyje.

Antrojo Pasaulinio karo metu su žmona ir sūnumi buvo atbloktas į Vokietiją, po karo emigravo į Jungtines Valstybes, gyveno 6 metus Lowell'yje, o nuo 1955 Bostone.

Andrius buvo labai ge-

ro būdo žmogus, su visais gražiai sugyveno, niekas jo nematė blogai nusiteikęs. Labai buvo pamilęs gamtą ir iki patinių savo gyvenimo dienų, radęs progos su žmona Petronėle išvažiuodavo į miškus ir praleisdavo savaitgalius gamtos prieglobstyje.

Giliame liūdesyje liko žmona Petronėlė, sūnus Gediminas, baigęs aeronautikos inžinierio mokslo, dirbantis Seattle, Wa. marti ir vos pusantros metų anūkėlė.

Velionies atsisveikinti susirinko dauguma Bostono ir apylinkių lietuvių, taip pat gausus būrys prietelių palydėjo į amžinojo poilsio vietą gražioje Forest Hills kapinėse.

P. Jančauskas

NEW YORK

• Daiva Audėnaitė ir Sigitas Banaitis sukūrė lietuvišką šeimą, gavę moterystės palaiminimą rugsėjo 9 d. Maspetho lietuvių parapijoje. Abu jaunieji apsigyvens Chicagoje.

CHICAGO

TARPTAUTINIS
FESTIVALIS
JAUNIMO CENTRE

Jaunimo Centre spalio 27 dieną, 8:15 v. v. įvyks tarptautinis jaunimo festivalis. 14 tautinių šokių grupių atstovaus Daniją, Indiją, Ghaną, Airiją, Švediją, Suomiją, Norvegiją, Afriką, Peru, Japoniją, Turkiją, Meksiką, Filipinus ir Lietuvą. Lietuvius atstovaus Jaunimo Centro Studentų Ansamblis, kuriam vadovauja Leokadija Brazdienė.

Į šį tarptautinį festivalį pakviestas visas Chicago konsularinis korpusas ir pagrindiniai Chicago veiksniai, kurių garbei tą vakarą Čiurlionio Galerijoje įvyks priėmimas.

Festivalio proga taip pat yra rengiama Tėvo Algimanto Kezio vėliausių fotografijų paroda.

Bilietus galima įsigyti Karvelio Prekybos Namuose, 2501 W. 71st St. Bilieto kaina: \$1.25.

Visi lietuviai kviečiami gausiai atsilankyti.

* "ŠATRIJA" talkininkauja organizuojant Pauliaus Augiaus monografijos pristatymo šventę šį sekmadienį 3 v. p.p. J. Centre.

Česlovas Grincevičius praves minėjimą. Aldona Dirmantaitė Šimaitienė paskaitys ištraukas iš laiškų.

Kviečiami visi. Atskiri pakvietimai nebus siuntinėjami.

OPEROS BALIUS

Šiais metais Operos baliuje daug laisviau ir jaučiau pasijusime, pui kioje, Sheraton-Chicago Grand Ballroom salėje, 505 No. Michigan Ave. Balius įvyks spalio 21 d. Bilietai gaunami "Marginiuose", 2511 W. 69th St., Chicago. Dėl rezervacijų prašome skambinti: PR 8-4585, arba WA 5-3682.

(sk.)

ATITAIŠYMAS

Reportaže apie XIII-tą Kanados Lietuvių Dieną Montrealy pažymėjau, kad ta proga buvo išleistas kuklus leidinys - pro-

grama, kurio viršelis buvo dail. Kurausko, nors leidinyje nėra apie tai pažymėta. Iš tikrųjų gi viršelis to leidinio buvo ne dail. A. Kurausko, bet dail. Romualdo Bukausko, ir apie tai yra pažymėta paskutiniame leidinio puslapyje.

Abu dailininkus užpildytą paklaidą nuoširdžiai atsiprašau.

A.K.

STATYS PAMINKLĄ
KUN. ALFONSUI
LIPNIONIUI

Daugeliui lietuvių puikiai pažįstamas pamoksininkas kun. Alfonsas Lipniūnas, pamokslavęs atgautame Vilniuje, vokiečių okupacijos metu nacių buvo suimtas ir patalpintas į garsiąją Stutthof koncentracijos stovyklą, kur sėdėjo kartu su rašytoju B. Sruoga ir kitais lietuviams politiniams kaliniams. Ten jis tuoj po išvadavimo pasimirė ir buvo palaidotas kartu su inž. Antanu Šapalu bei kitais Pucko kapinėse. Apleisti kapai stovi jau virš 20 metų. Vietos gerasirdžiai lietuviai juos tik apšodino gėlėmis. Dabar Lietuvių Visuomeninės Kultūros Draugijos Lenkijoje Slupsko skyrius, vadovaujamas Antano Suraučiaus, kaip artimiausias prie Pucko, susirūpino kapinėse pastatyti ant kun. Lipniūno ir Ant. Šapalo kapų paminklą.

Pagal vietos kapinių taisykles (kurios tebėra vokiškos), jei per 20 metų ant kurio nors mirusiojo kapo nepastatoma paminklo, toks kapas gali būti panaikintas ir perduotas laidoti kitiems. Slupsko lietuviai, nenorėdami, kad toks likimas ištiktų ir kun. Lipniūno kapą, sumanė parinkti aukų ir pastatyti paminklą. Jie jau gerokai jų surinko. Bet, būdami neturtingi, jie nedaug galėjo jų ir surinkti, todėl norėtų kreiptis į visus Amerikoje ir kitur gyvenančius lietuvius, kunigo Lipniūno bičiulius bei jo gerbėjus, taip uoliai klausiusius jo pamokslų Vilniuje, kad ir jie prisidėtų savo auka tokio paminklo pastatymui. Pinigus būtų galima siųsti į Lietuvių Visuomeninės Kultūros Draugijos Lenkijoje centrą Wrocławio mieste: Litewskie Towarzystwo Społeczno Kulturalne, Wrocław, Rynek 7 (Oficyna I p.) Poland.

(ab)

NEPAMIRŠKIT
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

HELP WANTED MALE

CRANE OPERATOR
FOR SCRAP IRON YARD
Must be experienced and mechanically inclined. EXCELLENT SALARY.
All benefits: vacations, hospitalization, bonus, etc.
KLEIN METAL CO.
311 Oak St., Rochester, N. Y.
Phone — 546-6213
(98-104)

MACHINISTS
MILLING MACHINE OPERATOR
JIG BORE OPERATOR
EXTERNAL GRINDER
TOOL & CUTTER GRINDER
Must be able to set up and read blue print.
BAKER BROS., INC.
1000 Post St., Toledo, Ohio
419 — 244-9511
An Equal Opportunity Employer
(98-101)

CHUCKER OPERATOR

Operate and set up #2 AC-W&S day shift, 58 hr. week, top pay with all fringe benefits, union shop, American Aircraft Parts Mfg. Co., 25331 Trowbridge, Dearborn, 313 — LO 5-6700.
(98-107)

WANTED AT ONCE

1ST CLASS
ALL AROUND MACHINISTS
Must be able to set up work from Blue Prints & Close Tolerances and
MACHINE ASSEMBLERS
Job shop type work.
For day & night work.
Steady work.
AMERICAN PACKAGING CORP.
Route 8 Hines Hill Rd.
Boston Heights, Ohio
(A quarter mile North of Turnpike)
(94-100)

CRANE OPERATOR
FOR SCRAP IRON YARD
Must be experienced and mechanically inclined. EXCELLENT SALARY.
All benefits: vacations, hospitalization, bonus, etc.
KLEIN METAL CO.
311 Oak St., Rochester, N. Y.
Phone — 546-6213
(98-104)

CHUCKER OPERATOR

Operate and set up #2 AC-W&S day shift, 58 hr. week, top pay with all fringe benefits, union shop, American Aircraft Parts Mfg. Co., 25331 Trowbridge, Dearborn, 313 — LO 5-6700.
(98-107)

MACHINISTS
MILLING MACHINE OPERATOR
JIG BORE OPERATOR
EXTERNAL GRINDER
TOOL & CUTTER GRINDER
Must be able to set up and read blue print.
BAKER BROS., INC.
1000 Post St., Toledo, Ohio
419 — 244-9511
An Equal Opportunity Employer
(98-101)

EXPERIENCED epoxy moulders and press operators. Small but fast growing company with excellent working conditions and advancement opportunities for right people. Blue Cross-Blue Shield available after probationary period. Will consider training for above positions. Call Mr. Hayes, 617 — 471-1700, Quincy, Mass. (100-106)

MALE & FEMALE

STITCHERS

We will teach you our operations if you are an experienced stitcher on single needle, double needle or Merrimack machines. Excellent starting rates, periodic increases. Steady work. Paid holidays, vacations and life insurance. Many other fringe benefits.
LINCOLN TEXTILE CO.
19 Bartlett Sq., Jamaica Plain, Mass.
(3 minutes from Green St. MBTA Sta.)
(100-102)

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SĄJUNGOS
EAST CHICAGOS SKYRIUS

RUDENS BALIUS

Spalio mėn. 7 d., šeštadienį,

Šv. Pranciškaus (lietuvių) parapijos salėje.

Programoje dailiojo žodžio menininkai:

Irena Jonynienė

Zigmas Moliejus ir

Eglė Juodvalkytė

Šokiams gros NEOLITHUANŲ orkestras.

Šilta vakarienė ir baras.

Įėjimas tik \$4.00 asmeniui. Stalai po dešimt asmenų grupėmis.

7-8 val. vak. kokteiliai. 8 val. vak. programa, vakarienė ir šokiai.

Bilietai įsigijami iš anksto pas visus valdybos narius. Užsakyti mams ar informacijai skambinti 219 — 397-0083.

SKYRIAUS VALDYBA

DĖMESIO SIUNČIANTIEMS SIUNTINIUS Į LIETUVĄ

Vertingiausia prekė Lietuvoje, bent šiuo metu, yra nylo no lietpalčiai ir vilnonės skarelės.

Siuntėjų patogumui sudarėme standartinius siuntinius iš nylo no lietpalčių ir vilnonių skarelių. Pilna kaina su persiuntimu ir muitais:

2 Nylo no lietpalčiai	\$34.85
2 Nylo no lietpalčiai oro paštu	\$39.40
2 Nylo no lietpalčiai ir 10 vilnonių skarelių oro paštu	\$68.05
3 Nylo no lietpalčiai	\$75.10
oro paštu	\$52.40
3 Nylon lietpalčiai ir 10 vilnonių skarelių oro paštu	\$78.55
oro paštu	\$87.40

Lietpalčius galite užsakyti moteriškus ar vyriškus. Išmėros yra mažai, vidutiniai ir dideli. Skarelės gėlėtais ir turtiškais raštais įvairių spalvų.

Su užsakymu prašome siųsti čekį ir aiškų gavėjo adresą. Atsiųsime pakvitavimą. Šiuos siuntinius galite užsakyti tik per Clevelando skyrių. Užsakymai priimami ir telefonu. Skelbimas laikinas — prašome išsikirpti.

GLOBE PARCEL SERVICE, INC.

787 East 185th Street
Cleveland, Ohio 44119
Tel. 486-1836